47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 614 Կ. ՊՈԼԻՍ 5/18 ՄԱՅԻՍ 1903 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1321 ՀՍԷՊԷՐ 21 — 5 ՄԱՅԻՍ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38

Խմբագրութեան ու ղրկուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանկասիրի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه بوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : ارمانس فریه
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԱԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԴԵՌ ԿԸ ՏՆՏՆԱՅ

Բուսիթիւնը այնպէս մը ստեղծեր է Էլմալըի Տ. Խորէն քահանան, որ շարունակ իր կոչումին հակառակ գործէ և այսպէս ատելի դառնայ իր հօտին, կուտակումովը իր չահատակութիւններուն՝ որոնք չատ անգամ արձագանգ կը գտնեն մամուլին մէջ, նամակ նամակի վրայ, թղթակցութիւն թղթակցութեան վրայ յաջորդաբար լեցնելով խմբագրատունները։

Անզուսպ մարդ մը, որ չեմ գիտեր որո՛ւն պաշտպանութեանը ապաստանած, խեղճ ու կրակ ժողովուրդի մը հոգիւոր հովիւը ըլլալու կոչուած է, ու իր խնամքին յանձնուած հօտը մաղն վրայ առած կը խաղցնէ ուզածին պէս, ո՛չ Աւաղնորդ, ո՛չ Պատրիարք և ո՛չ ալ Կեդր. Վարչութիւն մասիկ ընելով։

Քահանայքին ուղած ատենը եկեղեցի կ'երթայ, իբրեւ թէ ժամերգութիւն ընելու, առտուընէ մինչեւ իրիկուն, լոլիկ եղած գինեասունէ գինետուն կը պտտի, բռնի ամուսնութիւններ կը կատարէ, — ինչպէս անցած տարուան ըրածը, իր ամէնէն սոսկալի դրուագներովը, — եկեղեցիին մէջ իր յանցանքը երեսին առուող մարդիկը բանադրելու, նզովելու կ'ելլէ խորանին առջեւ, պաշտօնական հանգամանք մը տալով իր այս ափեղփեղութեան, ժողովուրդը իր այս ըրածներուն համար երեսէ կը ձգէ գինքը, լրագիրները իր դիմակը վար կ'առնեն ամէն անգամ որ կ'իմանան իր մէկ նոր չահատակութեան անօրինակ լուրը, բողոքները անձրեւներու պէս կը տեղան Պատրիարքարանի գլխուն, ու, — ո՛վ զարմանալեացս, — պատկառելի Կրօնական Ժողովը կը անտնայ տակաւին։

Ինչպէս մեր անցեալ չորեքշաբթի օրուան թիւին Կրօն. Ժողովի որոշումներուն մէջ կը տեսնենք, այս անգամ, նորէն ճիշդ անցած տարուանին պէս, եկած բողոքագրին պատճէնը նոյնութեամբ կը զրկուի Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին, որպէս զի խնդիրը քննելով արդիւնքը տեղեկագրէ Պատրիարքարան։

Որքան որ կը յիշեմ, անցած տարուընէ ի վեր որ և է կտրուկ որոշում մը չէ արուած այս անօրինակ քահանային մասին և խնդիրը ինքն իր մէջ մարած է, չեմ գիտեր մոռական ի՞նչ ազդեցութիւնով, ու Տ. Խորէնը մնացած է նորէն քահանայ Էլմալըցիներուն, խաս ապրանքի մը պէս։

Այս նոր որոշումն ալ բնականաբար իր նախորդին գոյնը պիտի առնէ, ու անդին Տ. Խորէն տակաւին իր փիլոնը վրան, քահանայական սքեմին տակ, պիտի շարունակէ իր արարքները բոլորովին ազատ համարձակ, հոգ չէ թէ իր ժողովուրդը զուրկ մնայ հոգեւոր մխիթարութենէ ու հեռդհեռէ պաղիլ սկսի իր եկեղեցիէն։

Վերջին անգամ մեր խմբագրութեան եկած թղթակցութիւն մը, արդէն քանի մը ընտանիքներու այլագանութեան յարելու ձգտումները մատնելէ ետքը ու անմիջական դարմանը խնդրած էր։

Կրօն. Ժողովին ինչ հոգը, որ Էլմալըի պէս պզտիկ գիւղի մը Հայերը օր մը չէ օր մը Հռոմէականութեան և կամ Բողոքականութեան գիրկը պիտի նետուէին, համբերութիւնին ծայր աստիճան հասած և ալ ձանձրացած Պատրիարքարանի գլուխը ցաւցնելէ։

Կրօն. Ժողովին այս ծայրայեղօրէն ներողամիտ ոգին չեմ կրնար ո և է մեկնութիւն մը տալ, անոր համար որ մանաւանդ, Հայ եկեղեցին իր ձեռքին մէջ խաղալիկ ընող ու հազար ու մէկ տեսակ քահանայական սքեմին պատիւ չբերող արարքներ գործող քահանայի մը հետ է գործը։

Կրօն. Ժողովը չեմ գիտեր ինչո՛ւ դեռ կը մնանայ, ու ա՛լ ապացուցուած, համոզուած ճշմարտութիւններու վրայ հիմնուելով, չուզեր առ մարդուն կռնակէն fouetել, հանել փիլոնը, ինչ որ ամէնէն մեծ բարիքը եղած պիտի ըլլայ Էլմալըի եկեղեցիին մասնաւորապէս և Հայ եկեղեցիին ընդհանրապէս։

Ընելիք չունիմ՝ եթէ ան Տ. Խորէնը բացայայտող թերութիւններն են որ ամէնէն աւելի Հայ եկեղեցականութեան պատիւը բարձր կը պահեն, և եթէ ճիշդ ասոր համար է որ կ'ուզուի խնամքով և գուրգուրանքով պահել ադ տէրտէրը նուիրական աւանդի մը պէս։

Եթէ Տ. Խորէն միակը ըլլար իր տեսակին մէջ, թերեւս Կրօն. Ժողովին այս վարմունքը ըմբռնուէր, թէեւ իմ մասիս երբե՛ք ըմբռնուելիք բան մը չունի, և ո՛չ ալ արդարանալի։

Անդին, ադին, բազմաթիւ տասնեակներ կան, որոնք Տ. Խորէնին սեռը կը մշակեն քահանայութեան մէջ կատարեալ խղճմտութիւնով, և որոնք անոր աչակերտները կրնան համարուիլ։ Եթէ այս վերջինները տեսան որ իրենց աւագ վարպետը մեծ քաջալերութիւն կը գտնէ, անոր համար որ իր կոչումին հակառակ արարքներու տիպար կը հանդիսանայ շարունակ, տարակոյս չկայ թէ ջերմ սիրով մը պիտի փարին իրենց անօրինակ ընթացքին, և այսպէսով Հայ եկեղեցին չատցուցած պիտի ըլլայ իր շնորհալի (?) պաշտօնեաներուն թիւը։

Չեմ գիտեր թէ Կրօն. Ժողովին անդամներէն Մանկունի Սրբազան, որ Ժողովին մէջ եկեղեցական ամէնէն պզտիկ խնդիրները աչքէ չը վրիպեցներ և Ժողովին պաշտօնական compte rendusէն ետքը մինչեւ յաջորդ Ժողովին օրը՝ ամէն օր քիչիկ քիչիկ մէյմէկ լուսաբանութիւն հրատարակել կուտայ անոնց նկատմամբ, մինչեւ իսկ չմոռնալով ո և է տիրացուի խնդիր, — ասոր եօ՛թը պորտին կենսագրութիւնովը, — ինչպէս կ'ըլլայ որ ձայնը ձունը չի հաներ Տ. Խորէնական այս խնդրին մէջ, ու թոյլ կուտայ որ անիկա այսպէս երկարաձգուի, քաշքշուի, պարզապէս ատեն չահելու և խնդիրը իր բովանդակ տգիտութեանը մէջ մարիլ ջանալու համար։

Մենք այն համոզումը ունինք որ Կրօն. Ժողովը ամէն քանէ առաջ Հայ եկեղեցիին նուիրականութիւնը անաղարտ պահելու կոչումն ունի ամէնէն աւելի, և կատարեալ ձեռնհասութիւն ունի պատժելու անոնք, որոնք այս նուիրականութիւնը այս կամ այն ձեւով կը խաթարեն։

Կրօն. Ժողովին արդի որոշումները, դժբաղդաբար, իրենց արդիւնքներուն մէջ, հեռու են այս հաւատքը ներշնչելէ մեզի իր մասին, ինչ որ ծարահարելի պարագայ մը չէ ընականաբար։

Այսպէ՛ս ստիպուած ենք ըսելու, քանի որ կը տեսնենք թէ Տ. Խորէնի այս ընթացքներուն մէջ, որոնք բացայայտ իրականութիւններ են, Կրօն. Ժողովը չի կրնար ո և է վճռական որոշում մը տալ և կը անտնայ տակաւին։

ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ

ՄԻՀԱԼԻ ՄՈՒՆՔԱՑԻ
(Կ'ԱՊՐԻ ԻՐ ՆԿԱՐՆԵՐԸ)

Խաչելութիւններ նկարելու սէրը ա՛յնքան ինքնածին է Մունքացիի մէջ որքան այն հզօր կենսականութիւնը որ անկէ կը բղխի։ Այնքան ինքն իր նիւթին մէջ է, որ մարդ կը շուարի կը մնայ թէ խաչեալն ի՞նքն է թէ Նազովրեցին։ Առարկայական ճշտութիւնն հաւատքին ու հիացումին հետ կը կապուի սերտիս։ Զպիտի զարմանայիք, եթէ, Մունքացիի նկարներուն՝ անհատապէս ապրած ըլլալու անբռնաբարելի հրայրքէն ու հոգէն վերջ, խաչափայտի մը վրայ իրապէ՛ս տեսնէիք Մունքացին ի՞նքն ալ։ Եւ արդարո՛ւ, կա՛յ այդ պատկերը, «Մունքացի կը փնտռէ խաչեալ Քրիստոսի դէմքը» խորագրով։ Եւ այդ պատկերին մէջ, նկարիչը երիտասարդ է դեռ. թերեւս ճիշտ Յիսուսին տարիքը. սե՛ւ են մազերը. գլուխը դէպ ի ձախ կը խոնարհի ուսին վրայ, և, դէպի ձախ, ստուեր մը դէմքին վրայ կը մնայ անշարժ՝ իր սեւեռապիշ վերամարձ հայեացքին խորհուրդին պէս. —դէպի աջ, դէմքին շրջագիծը, գրեթէ անսիւթ, կ'անորոշուի աղուանուրը, աղուամար, աղուասպտակ, լուսաւորութեան մը մէջ ա՛յնքան իրական. —Մօրուքը շրջամփոփ համահաւասար սեւով մը որուն մէջ բերանը կիսափակ կը բացուի հիացիկ միակերպ լքումով մը. երկայն նիհար ջղուտ թեւերը կը տարածուին դէպի վե՛ր, ցոյց տալով խորունկ սնթափոսերը ուր քրիստոնէական տաղնապներու ընդարձակ գիշերէն պատուիկ մը անշարժ կը հեւայ տամուկ։ Ո՛չ մէկ բան կը պակսի այս հեզիկ ու վսեմ տարածուած մերկութեանը մէջ. անթափոսէն վար՝ վանդակին կողերը տարտամորէն կը համրուին. ձերմակ զենջակը կոնքն ի վար ծալքերով կը շարունակուի և մեղմակի յառաջ հակող նիհար սրունքները, եզերովի ստուերոտ, դէպ ի ա-թոռակը կը ձգտեցնեն հաղուստպուն ոտքերուն խոնջէնքը։ Նո՛ր այս ձեւը, աւելորդ է ըսել, իր խաչելութեան պատկերներուն մէջ կ'ընդօրինակուի. պա՛ղ տեղափոխութիւն մը։—Խաչելութեան նկար մը, խորանին վրայ, միայն Յիսուս կը ներկայէ առանձին. հաղիւ թէ Մարիամ կը համբուրէ իր պաշտելի ոտքերը և ճառագայթ մը, չե՛ս գիտեր ի՞նչպէս, իր աչքերը կը փնտռէ անորոշելի հեռաւորութենէ մը։ Հաղիւ թէ Յիսուս կը տառապի հոն. «Մուր է ակումբը» կը հարցնէք ակամայ, և ի զուր Յիսուսի առանձնութեան կը նայիք, ուրիշ ստուերներ որոնելու համար անոր ոտքը։ Տեղական գոյնին իրականութիւնը չա՛տ սեղմ է հոն, երբեմն նոյն իսկ խաթարուած, մասնաւոր ճիգ մը կայ Յիսուսի առանձնութիւնը չվիրաւորելու, և երկարմատեանի (dualiste) բուռն կանխահոգութեամբ մը՝ երբեմն նոյն իսկ սատանի դլուխ մըն է որ սահմանած նուաճուած կը դրուի խաչին տակ կամ սողուն մը սառած անշարժացած իր վերջին գալարումին մէջ։ Բոլոր այս խորհրդանշանները որ արուեստի նախնական վիճակ մը կ'արտայայտեն միայն, բնաւ գոյութիւն չունին Մունքացիի նկարներուն մէջ. տեսանելի իրականութիւնը բաւական եղած է հոն խաչը գեղեցկացնելու. պատմագէտի խորաթափանց աչքը ո՛չ մէկ տեղական գոյն կ'անտեսէ և միւս կողմէ արուեստագէտը չա՛տ անձնական զօրութեամբ մըն է որ կ'արտայայտէ քրիստոնէութեան խորհուրդը։ Տեղական գոյնին ճշտութիւնը կը միանայ ակումբին հոգւոյն մթութեանը մէջէն Յիսուսը ցայտեցնելու զօրութեանը հետ, և յետին հեռաւոր հանդիսատեսէն մինչեւ մեծ առարկան՝ խաչը, մարդ կը տեսնէ շարունակութիւն մը մարդկային հոգւոյն գիտակցութեան կապանք մը որով կրնանք սիրել և ճանչնալ է՛ն բարձրը։ Ամբողջ նկարին մէջ մթութիւն մը կայ զօրաւոր տպաւորող որով հաղուստներու, դէմքերու, շարժումներու շրջագծերը ա՛յնքան որոշ կ'արտայայտուին, և այդ մթութիւնը աւելի կը խորունկնայ դէպի Յիսուսի կողմը։ Ամբողջ տեսարանութեան մէջ ստատի՛կ իրականութիւն մը կայ. մարդկային բովանդակ սերունդ մըն է որ կը շարժի. բոլոր մարդկային զգացումները, բոլո՛ր դիմագիծերը, բո՛լոր շարժումները հո՛ն են. ո՛չ միայն լուսանք այլ և երկիւղ, ո՛չ միայն զայրոյթ այլ և խորհրդամած հանդարտութիւն, ո՛չ միայն գլխի լպիրշ մնամիտ կանգնում այլ և մտածկոտ ապշահար վայրահակում, ո՛չ միայն փախուստ այլ և թախծավսեմ լո՛ւռ անշարժ կայանք, ո՛չ միայն ատելութիւն այլ և գորով։ Բոլոր այս հակադրութիւնները իրենց մեկուսացումին մէջ ա՛ն քան ճիշտ են որքան իրենց ամբողջութեանը մէջ խռովիչ յուզիչ։ Զե՛ս կրնայ ըսել թէ կայ բան մը որ կը վիրաւորէ պատկերին խորհուրդը. իմացականութիւն, պատմութիւն, բարոյականութիւն իրարու հոմանիշ կ'ըլլան հոս. մանրամասնութիւններու անգութօրէն որոշ իրականութենէն վեր, ամբողջ իրականութիւնը կայ հոս որ նուրբ ու հզօր կը հեւայ, որ խորունկ երազանքի մը վայելքով կը նուաղեցնէ սիրտը։ Անտարակոյս, խորհուրդն է ան։ Եւ Մունքացի արտայայտումի ցաւն ունի. պէ՛տք է արտայայտել խորհուրդը, ո՛չ միայն իմանալի ընել զայն զգայարանքներուն, իրականութեան ամէնէն որոշ գիծերուն մէջ, այլ և տեսնել, ենթել զայն։

Իր ազգային ոգիտակ տարազին մէջ և իր վերջին տարիներու մէջ ներկայացուած իր երկու լուսանկարները, չա՛տ բան կը խօսին իրեն մասին։ Առաջինին մէջ—և ո՞ւր արդէն այնպէս չեղաւ—իր երկրին զաւա՛կն է մանաւանդ, Հուսդարիան ի՞նքն է կարծես անհատաւորուած, իր լուսասպիտակ լուսամբիծ համազգեստին մէջ ա՛ն քան գեղեցիկ, հեզահամբոյր, իր սե՛ղմ գօտեսնդումին մէջ ա՛ն քան առնական ու համբերատար, և ձախ ուսէն վար մինչեւ ստորնաբդանցքը երկնցած և անոր հետ հաւասարեցած իր ձիւնանոյշ ձգապաստանին մէջ ա՛ն քան քմայքոտ ու կայտառ։

Արձակ, յանդուգն ու երանաւէտ բան մը ունի այդ տարազ իր մէջ, հանդրիճուած թեւերով, որոնցմէ դուրս ոսկրուտ, ջղուտ, մերկ ձեռքը մէջքին կ'երթայ և ուժգի՛ն կը սեղմէ վեր առնուած յետնաբէջը։ Ամբողջ չուշանեբանգ յաւերժարարային սպիտակութիւն մը կայ որ, պա՛ղ ու մեկին, կը խնդայ և ծալքերուն մէջ ա՛ն քան մեղմ կ'աղօտի. լոյսն անոր մէջէն անցնելով կը խաղայ նո՛ւրբ ժպտադանդուր, և ազնիւ դէղին ոսկեթելով հիւսուած պարեգօտեղը կուրծքին վրայ, երկու կողմէն, մինչեւ գօտին կ'երկարի աղուանոնդ։ Դիտեցէ՛ք որ գլուխը միշտ ձախ կը խոնարհի — խաչափայտին գլո՛ւխը— մարդը չկրցաւ իր յուզումը զսպել, և ակումբները արցունքով լեցան՝ Մելչիէի մօտեցաւ և փափկութեամբ անոր մազերը շոյելով,

—Մելչիէ՛, ըսաւ կամաց, գրեթէ հառաչանքի նմանող ձայնով մը։

Բեռորդին իսկոյն սթափելով գլուխը վեր առաւ և իր տանջանքով օժտուած նայուածքը բարձրացուց դէպ ի իր մօրեղբայրը։ Անորոշ նայուածք մըն էր ատիկա, բայց արդէն իսկ ատելութեան կայծեր կը վառէին անոր մէջ։

Այդ նայուածքը կրկին ընկճեց Սարգիսը։ Լռիկ բողոք մը, յանդիմանութիւն մըն էր, ուղղուած իրեն՝ այդ խեղճ աղջկան կողմէ, որ այնչափ դժբախտ էր։

Եւ սակայն շուտ գտաւ ինքզինքը, ու կեղծ անտարբերութեամբ մը,

—Բոլոր սրտաբողերդ պարապը ելան, ըսաւ։ Աղջիկդ հիմա իր հանգիստը գտած է։

—Այո՛, մրմնջեց մանկամարդ կինը, գերեզմանին մէջ կարծեմ, անանկ չէ՞...։

—Աստուծոյ վրայ կ'երդնում որ շատ հանգիստ է և հանդարտիկ իր կաթը կ'ուտէ, չրջապատուած այն տեսակ անձերէ՝ որոնք պիտի գուրգուրան անոր վրայ և մօր մը պէս պիտի խնամեն զայն։

Մելչիէ՝ որ արդէն մեծ անձկութեամբ կ'սպասէր զաւակին հեռացման պարագաներուն տեղեկանալու, թոյլ տուաւ որ մօրեղբայրը խօսի իր ուզածին պէս։

Սարգիս բնականաբար խնդրոյն տիսուր ու ցաւագին կողմերը ծածկելով, վարդագոյն նկարագրեց ամէն բան, և պատմեց թէ ինչպէ՛ս յաջողեցաւ պէպէքը տեղաւորել համեստ բայց պատուաւոր ընտանիքի մը քով։

—Հաւատա՛ որ Աստուած մեզի հետ է, Մելչիէ, յարեց, ո՞վ կ'ուզես որ ըլլայ պէպէքը խնամողը։

—Ո՞վ հարցուց Մելչիէ, հետաքրքրուելով։

—Մեր կառապան Աբրահամին մօրեղբօրդին, ինչ որ բնականաբար բարեբաղդութիւն մըն է մեզի համար, և նոյն ատեն սքանչելի առիթ մը՝ Աբրահամի մէջոցով ամէն օր անոր վրայ տեղեկութիւն առնելու։

Այս աղթիւ երկար խօսակցութիւն մը բացուեցաւ իրենց երկուքին մէջև, և Մելչիէ՝ որ այնչափ տխուր ու յուսահատ էր, տակաւ աստիճանաբար մխիթարուիլ սկսաւ։

Այն օր ալ չարունակ պէպէքին վրայ խորհրդակցեցան հետեւեալ օրը, կանուխէն, Սարգիս հեռը առաւ կառապանը, և անոր հետ Ղալաթիա իջնելով Բ... դրամատան մօտերը տեղ մը ապացուց զայն, զուրկ կարելի էր տեսնել մտնող բոլոր անձերը։

աչքերը մեղմ վար կը հակին և ամբողջ դէմքին վրայ թարմ առոյգութիւն մը կայ որ տարաբին լուսաւորութեանը հետ կը համնմատուի ա՛ն քան։ Օսլայուած օձիք չկա՛յ, այլ նոյն ճերմակ տարազին պատառէն պարզ շապիկ մը՝ ուր փողկապը բրդաձդակն է պարզ մանկական։ — Այս պատկերէն միւս լուսանկարին երթալու համար, պէտք է իր արուեստագէտի տաղնապներէն անցնիլ և անոնց հետ համեմատուած տեսնել այդ վերջինը։ Մարդերը նոյն առատութիւնը ունին, բայց ճերմկած, հաղիւ սեւախառն դէպ ի գլխայատին երկու կողմերը. երկայն, ցայտուն ճակատը, լայն քունքերով, կը դիմբեթանայ և դէպ ի վեր մեղմակի ետ կը նահանջի. աչքերը խորունկ վայրական նայուածք մը ունին անչա՛փ, ջախջախիչ լրջութեամբ մը։ Ալեհեր մօրուքը, ուրի՛ առատացած, կ'երկճիւղի թեթեւ. ամբողջ ահագին ներդաշնակ գլուխ մը ուր անկանոն գիծ մը չես տեսներ բնաւ, պահած իր կորովի առականութիւնը, և իր մարմնին կեցուածքին մէջ զօրաւոր ամէհի անհատականութեան մը դրոշմը կայ իր երանգաւորակին փարող։

Դատապարտեալի մը վերջին օրը և Պավիերայի Սանթորիսի մը մէջ իր եղերական մահը միևնոյն բանը եղան։ Դատապարտեալ մը ինքն ալ տեսանելի աշխարհին։ Այդ նկարը օրջուած վերջալոյսի մը տպաւորութիւնը կուտայ այն վայրկեանին մէջ ուր արշալոյսէ զատ ուրիշ բան չպիտի երազէր մարդ։ Առաւօտ մը ուր ընապաշտը իր մահուան վրայ կը մտածէ, ամէնէն անգութ ու տարբնական վայրկեանը պիտի ըլլար զոր երկինքին շաղը երբեք պսպղացնէր իր մէջ։ . . . Յիսուսի հաղիւ կը խօսի անհատին վրայ և ինք տիեզերական ճշմարտութեան և տիեզերական կեանքին խորհուրդին համար ունի իր վարդագոյն պերճախօսութիւնը։ Իր խաչելութեան նկարներով, Մունքացի պէտք էր փրկած ըլլալ այդ անհատը, և ահա՛ ինչ որ եղաւ, զանոնք ապրելով իր մարմնին բոլոր բջիջներուն մէջ։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳՕԼԱՆՃԵԱՆ
Սկիւտար

ԻԶՄԻՐԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր Իզմիրի գործակալը Սմբատ էֆ. Բէսէճեան, զբաղումներուն առատութեան պատճառով հրաժարած է։ Հետեւաբար այլ եւս գործակալ չունինք Իզմիրի մէջ. կը խնդրենք մեր մեծայարգ բաժանորդներէն որ ուղղակի մեր տպարանը ղրկեն իրենց բաժնեգինը մանդատոսով և կամ փոխ-գիրով։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 126

ԿՆՃՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

Վ. Ֆ.
ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Մելչիէի աղջիկը խնամող ընտանիքին հետ կառապան Աբրահամի ազգականութիւնը խիստ մխիթարական տպաւորութիւն ըրաւ Սարգիսի վրայ որ համբը հեռն առած հեռացաւ փողոցէն ու երբ Պատրիարքարանի անկիւնը հասան, դեռ կառք չմտած,

—Տե՛ս Աբրահամ, ըսաւ, որչափ վստահութիւն ունիմ քու պարկեշտութեանդ վրայ որ մեր ընտանիքին ամէնէն ծանր գաղտնիքը քեզ հաղորդելու չեմ քաշուիր։ Դիտեմ որ հաւատարիմ ես ու անկեղծութեամբ կը սիրես թէ՛ զիս և թէ՛ տիրուհիդ, հետեւաբար հարկ չեմ տեսներ յանձնարարել թէ, որչափ զգոյշ պէտք է գտնուիս ամ խնդիրներուն նկատմամբ։

Կառապանը գլխովը նշան մը ըրաւ որ ամէնէն պերճախօս խոստումը կ'արտայայտէր գաղտնապահ մնալու։

—Մեր այսօրուան կատարած գործը այնչափ կարեւոր է ու մեծ, որ թեթեւ անհոգութիւն կը կամ պարզ անզգուշութիւն մը կրնայ սոսկալի հետեւանքներ ունենալ, նոյն իսկ տիրուհիդ կեանքն ու ապագան ալ այսօրուան գաղտնիքէն կախում ունի. ալ դուն կրնաս երեւակայել թէ ո՞րչափ գաղտնապահ ըլլալու ես։

Աբրահամ երեսը խաչակնքեց և վստահութեան անկեղծ ցոյցերով երդում ըրաւ որ մինչեւ կեանքին վերջը բան մը պիտի չի յայտնէ ո և է մէկուն այն օրուան անցած դարձածներուն նըկատմամբ, ետքը գթութիւն հրաւիրեւելու ձեւով մը

—Բայց ոսկերիչը աղքատ է, ըսաւ, նոյն իսկ աւուր հացի կարօտ աղքատ, ինչպէս պիտի մնուցանէ պէպէքը։

—Իմ վրայ կը վախնա՞ս, պատասխանեց Սարգիս ժպտելով, պէպէքը պիտի հարատացնէ զանոնք։

—Համրը ուրախութեան և երախտագիտութեան շարժում մը ըրաւ և տիրոջմէն ստացած հրամանին վրայ գնաց կառքը պատրաստեց, որու մէջ մտաւ Սարգիս և ճամպարեց որ փութացնէ ձիերը դէպի Բերայ։

Կէս ժամ ետք հասան իրենց Բերայի բնակարանը, ուր իր վրայ պահած բանալիով դուռը բանալով ներս մտաւ Սարգիս և ուղղակի քեռորդիին սենեակը ելաւ։

Արգահատելի տեսարան մը պարզուեցաւ աչքին։

Իր առջեւ, գետնի թաւ գորգին վրայ փռուած էր Մելչիէ՝ կէս մը նուազկոտ։

Ամէն բան կ'զգացնէր թէ ի՞նչ անցած էր այդ սենեակին մէջ։ Կարասիները խառնիխուռն, գիշերուան լամբարը տակաւին վառ, յետոյ այդ աղջիկը որ կէս անկենդան վիճակի մը մէջ ինկած էր երեսի վրայ, մազերը ցիրուցան գլխուն շուրջը, ձեռուընները գալարուն։ Դէմքը չէր տեսնուեր։ Գլուխը՝ կիսովին մերկ բազուկներուն վրայ ինկած էր, ու միայն՝ ցաւէ, կսկիծէ կծկուած այտի մաս մը կ'երեւար մազի խսպսպներուն մէջէն, գունատ՝ մեռելի այտի մը պէս։

Սարգիս գուշակեց խկոյն թէ իր քրոջ աղջիկը ի՞նչ սոսկալի վայրկեաններ անցուցած էր հոդ, զակէն անհետացումէն վերջ։

Խեղճ քեռորդին, որ այնչափ կը սիրէր իր զաւակը որ այնչափ կը գուրգուրար այդ անուշիկ պէպէքին վրայ, կրնա՞ր անկէ բաժնուելու վիշտին առջեւ չընկճուիլ։

Այս ամէնը մտաբերելով, հակայ մարդը չկրցաւ իր յուզումը զսպել, և ակումբները արցունքով լեցան՝ Մելչիէի մօտեցաւ և փափկութեամբ անոր մազերը շոյելով,

—Մելչիէ՛, ըսաւ կամաց, գրեթէ հառաչանքի նմանող ձայնով մը։

Բեռորդին իսկոյն սթափելով գլուխը վեր առաւ և իր տանջանքով օժտուած նայուածքը բարձրացուց դէպ ի իր մօրեղբայրը։ Անորոշ նայուածք մըն էր ատիկա, բայց արդէն իսկ ատելութեան կայծեր կը վառէին անոր մէջ։

Այդ նայուածքը կրկին ընկճեց Սարգիսը։ Լռիկ բողոք մը, յանդիմանութիւն մըն էր, ուղղուած իրեն՝ այդ խեղճ աղջկան կողմէ, որ այնչափ դժբախտ էր։

Եւ սակայն շուտ գտաւ ինքզինքը, ու կեղծ անտարբերութեամբ մը,

—Բոլոր սրտաբողերդ պարապը ելան, ըսաւ։ Աղջիկդ հիմա իր հանգիստը գտած է։

—Այո՛, մրմնջեց մանկամարդ կինը, գերեզմանին մէջ կարծեմ, անանկ չէ՞...։

—Աստուծոյ վրայ կ'երդնում որ շատ հանգիստ է և հանդարտիկ իր կաթը կ'ուտէ, չրջապատուած այն տեսակ անձերէ՝ որոնք պիտի գուրգուրան անոր վրայ և մօր մը պէս պիտի խնամեն զայն։

Մելչիէ՝ որ արդէն մեծ անձկութեամբ կ'սպասէր զաւակին հեռացման պարագաներուն տեղեկանալու, թոյլ տուաւ որ մօրեղբայրը խօսի իր ուզածին պէս։

Սարգիս բնականաբար խնդրոյն տխուր ու ցաւագին կողմերը ծածկելով, վարդագոյն նկարագրեց ամէն բան, և պատմեց թէ ինչպէ՛ս յաջողեցաւ պէպէքը տեղաւորել համեստ բայց պատուաւոր ընտանիքի մը քով։

—Հաւատա՛ որ Աստուած մեզի հետ է, Մելչիէ, յարեց, ո՞վ կ'ուզես որ ըլլայ պէպէքը խնամողը։

—Ո՞վ հարցուց Մելչիէ, հետաքրքրուելով։

—Մեր կառապան Աբրահամին մօրեղբօրդին, ինչ որ բնականաբար բարեբաղդութիւն մըն է մեզի համար, և նոյն ատեն սքանչելի առիթ մը՝ Աբրահամի մէջոցով ամէն օր անոր վրայ տեղեկութիւն առնելու։

Այս աղթիւ երկար խօսակցութիւն մը բացուեցաւ իրենց երկուքին մէջև, և Մելչիէ՝ որ այնչափ տխուր ու յուսահատ էր, տակաւ աստիճանաբար մխիթարուիլ սկսաւ։

Այն օր ալ չարունակ պէպէքին վրայ խորհրդակցեցան հետեւեալ օրը, կանուխէն, Սարգիս հեռը առաւ կառապանը, և անոր հետ Ղալաթիա իջնելով Բ... դրամատան մօտերը տեղ մը ապացուց զայն, զուրկ կարելի էր տեսնել մտնող բոլոր անձերը։

—Հիմա հոս կեցիր և ապասէ, Աբրահամ, ըսաւ, տեսնենք մօրեղբօրդիդ դրամատուն պիտի մտնէ՞։

Սարգիս, կառապանը այսպէս հրահանգելէ վերջ, կամուրջէն անցաւ և դէպ ի Գում-Գարաս առաջնանալով, սկսաւ պտտուքել այն փողոցին առջև, ուր տարուած էր պէպէքը առջի առտու։

Մէկ երկու ժամու չափ երթեւեկեց հոս ու հոն, աչքը չհեռացնելով պէպէքին դտնուած տունէն։ Քիչ ետքը տեսաւ որ մարդ մը դուրս կ'ելլէ անկէ։ Առջի առտուն, մութին պատճառու թէև չէր տեսած, բայց հասակէն և հագուստներէն գուշակեց իսկոյն թէ ան պէտք է ըլլայ, և բաւական հեռուէն սկսաւ զայն հետապնդել։ Մարդը ուղղակի կամուրջ իջաւ, ուրկէ Ղալաթիա անցնելով մտաւ Բ... դրամատունէն ներս։

Կառապանը՝ որ հեռուն կը սպասէր ակնդէտ, իսկոյն Սարգիսին քովը վազեց ու նշանակի հանկցուց թէ մօրեղբօրորդին նոյն պահուն իսկ դրամատուն մտած է։

Սարգիս հիմա բոլորովին վստահ իր ենթադրութեանց վրայ, կառապանը ճամբու դրաւ և սկսաւ սպասել դրամատան առջև, գործին արդիւնքը տեսնելու համար։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՏԵՍԱՐԱՆԸ ՍԿՈՎՏԻՈՅ ՄԷՋ. — ԱՐԲԱՑԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ.—Տալքէթի պալատէն մինչև Հօլիրուտ սկովտական պալատը, Էտուարտ Թագաւորին և Ալէքսանդրա Թագուհիին շքեղ դնացքը դիտելու համար, Սկովտիոյ նշանաւոր բարձրադիր բլուրները ծածկուած էին մարդկային գլուխներով։ Երկու պալատները միացնող վեց մղոն ճամբուն բովանդակ տարածութեան վրայ խռնուած էին Անգլիոյ հիւսիսային թագաւորութեան (Սկովտիա) ամէն մասերէն եկող քաղաքացիներ և այցելուներ։ Սկովտացիք հաւատարմութեան մասին ետ չեն մնար Անգլիոյ բոլոր հպատակներէն, մանաւանդ անձնական ջերմ համակրութիւն մը ունին թագաւորին և թագուհիին համար, որոնք ութսուն տարիներու ժամանակամիջոցէ մը վերջ, արքունական շքեղութիւնները և պերճանքը կ'երթայնց ցուցադրել իրենց պատմական մայրաքաղաքին՝ Էտինպուրկի մէջ։ Անգլիոյ թագաւորին ընդարձակաւալ երկիրներուն մէջ քիչ պալատներ կան, որոնք սկովտական Հօլիրուտ պալատին պատմական յիշատակները ունենան։ Սկովտիոյ հին օրերուն բոլոր նշանաւոր դէպքերը այդ պալատին մէջ տեղի ունեցած են։ Հոն սկսաւ Նօքս իր եկեղեցական —բարեկարգական շարժումը, հոն անցուց իր գեղեցիկ օրերը Սկովտացիներուն Մարիա Թագուհին, հոն թագ դրաւ Ճէյմս Զ. իր թագուհիին հետ Դանիայէ վերադարձին, հոն հաւաքեց և ամփոփեց Քրոմուէլ իր երկաթակող պահնորդները, հոն մտրմօրէն կը խօսակցէր և ճաշ կ'ընէր Ճորճ Դ. Սըր Ուոլտըր Սքոթի հետ։ Վիքտորիա թագուհին իր երկարատեւ թագաւորութեան միջոցին երկու-երեք անգամ բնակեցաւ Հօլիրուտի մէջ, բայց 1822էն ի վեր այդ պալատը հանդիսատես եղած չէր ոչ է արքունական արարողութեան։ Նոյն թուականին երկու հաղար ազնուականներ կարգաւ անցան Գոնոյեց Սրահին մէջ Ճորճ Դ.ի առջևնէ։ Ահա այդ պատմական յիշատակն էր որ Էտուարտ է. վերանորոգեց անցեալ Գշ. օր։ Տալքէթի վեց մղոն հեռի է Էտինպուրկէն։ Արքայական թափորը ճամբայ ելաւ արագ արագ կտրելով կանաչ և հանդարտիկ դաշտերը և գիւղերը մինչև որ հասաւ մայրաքաղաքին սահմանները։ Հոն թագաւորին ցոյց տրուեցաւ հետաքրքրաշարժ մասունք մը — ա՛յն ահագին քարը՝ որուն վրայ կը գետեղուէր ժամանակին Սկովտիոյ արքայական մեծ դրօշը։ Առաջին կառքին մէջ էին թագաւորն ու թագուհին, երկրորդին մէջ Բորթլէնտի դուքսը, Պըրլէօքի դուքսը և դքսուհին (որոնց կը վերաբերի Տալքէթի ապարանքը, ուր հիւր եղած էին թագաւորն ու թագուհին) և Լորտ Պալֆուր Պըրլէյի։ Երրորդ կառքին մէջ էին Լորտ Տէսպիկ, Տիկին Ալիս Սթէնլի և Շարլօթ Նօլիս։ իսկ չորրորդին մէջ Լորտ Նօլիս, Հէնրի Սթօնը և Սիսնի Կրէվիլ։ Ժողովուրդին բուռն ծափերուն մէջ, Նոցին Վեհափառութիւնք Հօլիրուտի պալատը դացին, որուն դրան առջև կեցած էին ապարրդապետներ, պալատին վերատեսուչը և այլք։ Արքունի Աղեղնաւորաց հրամատար Պըրլէօքի դուքսը ըստ վաղեմի սովորութեան ծնրադրելով Ն. Վեհափառութեան առջև, թագաւորին ձեռքը տուաւ երկու արծաթեայ սրաձայր նետեր։ Ապա Ն. Վեհափառութեան ներկայացուեցան Սկովտական Եկեղեցիին պաշտօնեաները և նախադասները, Սկովտիոյ կառավարիչը, քաղաքապետները, Լորտ դատաւորապետը, փոխանորդը, Սկովտական Համալսարանին (ուր աշակերտած է Ն. Վեհափառութիւնն) վերատեսուչը, և վարիչ խորհրդականները։ Ամէնքն ալ հաւատարմական ուղերձներ մատուցին, որոնց իւրաքանչիւրին պատասխանեց Էտուարտ է. պատշաճ բառերով։ Ակադեմիոյ ուղերձին պատասխանելով, ի մէջ այլոց ըսաւ. — «Ուրախութեամբ միտքս կը բերեմ ա՛յն ժամանակը, զոր անցուցի իբրև աշակերտ այս Համալսարանին, և ա՛յն բարեկամութիւնը, զոր հաստատեցի հոս՝ Համալսարանին ուսուցչական խումբին նշանաւոր անդամներուն հետ»։ Մինչ այս ներկայացումները կ'ըլլային, ժողովուրդը դուրսը կ'սպասէր պալատին հրապարակին մէջ։ Ապա տղանցութիւնը սկսաւ մեծ Սրահին մէջ։ Գահին ճիշդ դիմացը պատին վրայէն կախուած էր Ճորճ Դ.ի կենդանագիրը Հայլանտէրի համազգեստով, ի յիշատակ իր այցելութեան 1822ին։ Այդ կողմը կայ Վիքտորիա թագուհիին կենդանագիրը, իր գահակալութենէն անմիջապէս վերջը քաշուած։ Ճէյմս Ա. և Դանիոյ Անna թագուհին ևս պատերէն վար կը նայէին։ Զեղուն նին վրայ նկարուած են Իռլանտայի, Սկովտիոյ և Անգլիոյ Միութեան խորհրդանշանները, վարդը, ուղտափուշը և առուոյտը։ Թագաւորը բաղմած էր գահին վրայ պետական պաշտօնատարներու, Լորտ դատաւորապետին, սկովտական գործոց նախարար Լորտ Պալֆուր Պըրլէյի, ընդհանուր դատախազին, Լորտ Բոզպերիի և սկովտական գօրաց վերին հրամատար զօր. Սըր Արչիպոլտ Հընդբրի մէջտեղ։ Ներկայացումները կը կատարէին Լորտ Պալֆուր (Վարչապետը չհաճացուի) և զօր. Հընթը։ Ճաշէն վերջ ընդունելութիւն կատարուեցաւ, բայց Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ, տիկիններ կէս արդուզարդով ներկայացան։ Ապա Նոցին Վեհափառութիւնք Հօլիրուտի պալատէն Տալքէթ դարձան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Մը. Լիւքաս հարցուց թէ անգլ. կառավարութիւնը կը քաջալերէ՞ անգլիական երկաթուղիներուն զարգացումը Պարսկաստանի մէջ, որպէս զի զարգանան այն կողմերը բրիտանական վաճառականութեանը շահերը։ Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Բրէնսդօրն պատասխանեց թէ այդպիսի հարցումի մը ընդդէմ պատասխան մը տուաւ արդէն Լորտերու Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնսդաուն։ Առայժմ Պարսկաստանի մէջ երկաթուղիի ձեռնարկներու զարգացման խնդիր չի կայ։

ԾԽԱԽՈՏԸ ԱՆԳլ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ.— Երմտայոյցին զանազան մասերուն վիճաբանութեան ատեն, ծըխախոտի տուրքը մասնաւոր շահեկանութեան մը առարկայ դարձաւ։ Առաջարկուեցաւ որ ծխախոտին վրայ դրուած տուրքը շարունակուի մինչև 1904 Օգոստոս 1, ինչպէս նաև գարեջուրին և ոգելից ըմպելիներուն վրայ։ Անմիջապէս ժողովին մէջ երկու հակառակ կուսակցութիւն կազմուեցաւ. ոգելից ըմպելիքէ հրաժարողները կը պնդէին որ անոնց տուրքերը մնան, ինչպէս նաև ծխախոտի հակառակ եղողները կը պնդէին որ ծխախոտի տուրքը ո՛չ թէ միայն մնայ, այլ աւելնայ իսկ։ Երմտական նախարարը յայտարարեց թէ անցեալ տարի ամառը զով երթալուն գարեջուրի սպառումը նուազած և հասոյթին ալ ըստ այնմ պակաս է, ձմեռն ալ տաք երթալուն, ոգելից ըմպելիներուն ըսպառման հասոյթն ալ քիչ եղած է։

Իսկ ծխախոտի տուրքին հասոյթը գոհացուցիչ է, ըսաւ։ Ծխախոտի ջերմ հակառակորդ Սըր Հ. Ֆաուլըր ասոր վրայ առաջ նետեցուեցաւ։ 1898էն ի վեր ծխախոտի հասոյթին վիճակագրութիւններովը զինուած, ջատագովեց իր հին վարդապետութիւնը թէ ծխախոտի տուրքը պէտք էր ցարդ աւելցած ըլլար, և թէ ծխախոտը բնաւ պատերազմական տուրք վճարած չէ։ Մինչև 1898, յիսուն տարի առաջ ծխախոտի տուրքին վրայ զեղչ եղած չէ։ 1898էն վեց բէնս զեղչ եղաւ, և երբ պատերազմին պատճառաւ կառավարութիւնը տուրքերը աւելցուց, փոխանակ զեղչուած վեց բէնսը ծխախոտին վրայ աւելցնելու, չորս բէնս միայն աւելցուց։ 1901էն ծխախոտի տուրքին հասոյթն էր 12 միլիոն 838,000 անգլ. ոսկի, որ 1902էն ինկաւ 10 միլիոն 567.000 ոսկիի, հետեւաբար, ըսաւ Սըր Հ. Ֆաուլըր, սխալ է ըսել թէ, ծխախոտը իր պարտքը կատարած ըլլայ կամ քիչ մը աւելի ալ տուած ըլլայ պօէրական պատերազմին հաշուոյն։ Երեսփոխանը այս տարուան հաշուին ալ պահանջեց, բայց երմտական նախարարը կանխաւ տեղեկութիւն ունեցած չըլլալով, հաշուները իրեն հետ Ժողովին բերած չէր։ Երբ քննադատութիւնները չատցան, նախարարը բերել տուաւ իր հաշուները, և ցուցուց թէ Մարտ 31էն վերջացող երմտական տարուոյն ծխախոտի հասոյթն եղած է 12 միլիոն 443.000 ոսկի, անցեալ տարիէն 2 միլիոն աւելի։ Ցառաջիկայ տարուոյն համար ալ 12 ու կէս միլիոն հասոյթ կը յուսայ։ Այս թիւերուն վրայ խնդիր եղաւ թէ ծխախոտին տուրքը իր վերջին սահմանին հասած է արդէն, և ծխախոտի մշակութիւնն ալ երթալով կ'աւելնայ Իռլանտայի մէջ։ Աղգայնական Մը. Րէտմընտ Իռլանտական ծխախոտի նմոյշ մը ներկայացուց Ժողովին ծխատեսակին մէջ, և քանի մը անդամներ փորձեցին զայն և չատ համով գտան։ Մը. Րէտմընտ առաջարկեց տուրքը աւելցնել առաջին կարգի ծխախոտին վրայ, պայմանաւ որ վար տեսակներուն տուրքը իջնէ։ Այս կերպով, ըսաւ, Ժողովին ծխատեսակին մէջ ամէն իրկուն 5-6 չիլիի սիկար ծխող պարոնները պէտք է աւելի տուրք մը վճարած ըլլան։ Այս դիտողութիւն ծիծաղ առաջ բերաւ։ Երմտական նախարարը ըսաւ թէ, ուրախ է որ Իռլանտայի մէջ նոր ճարտարարուեստ մը կը ծնի, և ամէն կերպով պիտի օգնէ անոր։ Նախարարը խնդիրը կատակի տանելով դիտել տուաւ թէ Մը. Րէտմընտ Իռլանտական ծխախոտին գովեստը ընելու պահուն չըսաւ թէ այդ ծխախոտը խմող անդամները ի՞նչ կ'ըլլան Ժողովին մէջ։ «Ամէնքն ալ միշտ աչխոյժ են» պոռաց Իռլանտայի երեսփոխան Մը. Ֆիլտ քահանաներու մէջեն։ «Եւ ամէնքն ալ վերջնորուեցան վերջին ընդհանուր ընտրութիւններուն ատեն» արձագանգեց անդիէն Մը. Րէտմընտ ա՛լ աւելի չատ ծիծաղներու մէջ։ Այս պզտիկ կատակերգութիւնը ասանկ անցաւ և ժողովը գոհ մնաց որ ցամաք թիւերու վիճակագրութիւնէն վերջ առիթ մը ստեղծուեցաւ քիչ մը կատակաբանելու, և վիճաբանութիւնը փակուեցաւ տուրքը նոյն մնալու առաջարկութիւնը ընդունելով։ Ընդունուեցաւ նաև եկամուտի տուրքին զեղչը։ Անգլիացիք այսուհետեւ մէկ անգլ. ոսկիին համար տասը մէկ բէնս տուրք պիտի վճարեն կառավարութեան։

ՌՈՒՍԻԱ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՑ.—Բեքինի ռուս գործակատարը իսկոյն փոխեց իր լեզուն, երբ իմացաւ թէ Մեծին Բրիտանիոյ, Ճարոնի և Միացեալ Նահանգաց կողմէ Մանչուրիոյ մասին հաւաքական գործողութեան մը խօսքը կայ Ռուսիոյ դէմ։ Պաշտօնական զեկոյց մը հրապարակեց այն մտօք թէ ամբողջ Մանչուրիա բացուած է օտար ճամբորդներուն առջև, և թէ այսուհետեւ անցագիր պէտք չէ։ Նիկոլայեւսկի ամրիկան հիւպատոսը Բեքին գնաց խորհրդակցելու ամրիկեան դեսպանին հետ։

ՊՕՔՐԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՔՍԻԿԱՑԻ ՄԷՋ.—Վիլժօէն և Մինման պօէր զօրավարները կը ծանուցանեն թէ Մեքսիկոյի մէջ 83,000 արտաքոյ գծին ձեռք բերած են պօէր գաղթականներուն համար։

ԳՈՐՄԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ. — Յարդ երեք հազար կրթական կրօնական հաստատութիւններ փակուած են կը մնան դեռ 9000 հաստատութիւնք որոնց արտօնութեան աղերսագիրը տրուած են կառավարութեան։ Անոնցմէ վեց հազարը կրթական յարկեր են և երեք հազարն ալ մարդասիրական հաստատութիւններ, հիւանդանոց, ևն.։ Մ. Բօմպ որոշած է չարտօնել այս ինը հազար հինգ հարիւրէն երկու հազարը, որոնք զուտ կրթական են։ Ֆրանսան կրօնական միաբանութիւններէն մաքրելու գործը վերջացած չէ սակայն, որովհետեւ համակիրները չատ են։ Բայց կառավարութիւնը խիստ ազդու միջոցներ ձեռք առած է օրէնքը իր բովանդակ ուժգնութեամբ ի դործ դնելու համար։ Պրէսթի մէջ բազմաթիւ համակրողներ կան կրօնական միաբանութիւններուն համար։ Ծովային նախարար Մ. Բէլդան և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մ. Մառիէժոս այս չաբթու վերջ հոն կ'երթան նախագահելու Հնդկայինու նախկին կառավարիչ Առման Ռուսոյի յիշատակին կանգնուած արձանին բացման։ Ճիշդ ութիներու կարգէն Հայր Բուպէ, որ հրաւիրուած էր քարոզ խօսիլ անցեալ կիրակի օր Բարիզի մէկ արուարձանին եկեղեցիին մէջ, արգիլուեցաւ հակակղերականներուն կողմէ, որոնք ի պաշտպանութիւն կառավարական օրէնքին, արգիլեցին քարոզը։ Բայց ոստիկանութիւնը միջամտելով, եկեղեցիին մէջ անդորրութիւնը վերահաստատուեցաւ, Հայր Բուպէ չխօսեցաւ։

Էօժէնի կայսրուհին մէկ ամսուան ծովային պտոյտ մը պիտի կատարէ իր զրօսանաւով Ցունաստանի եզերքներուն երկայնքը։

ԾՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՁԱՓԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ.— Մը. Ռուզվէլդ անցեալները կը գանգատէր թէ Ամերիկայի ընտանիքները կը խորշին զաւակ ունենալէ, և դուրսէն եկած ընտանիքներն են որ ժողովուրդին թիւը կ'աւելցնեն։ Նախագահը «ցեղային անձնասպանութիւն» անուանեց ամերիկեան բնիկ մայրերուն և հայրերուն այս արուեստական անբեղնաւորութիւնը։ Նախագահին հանդիսաւոր և համարձակ բողոքը իր հետեւութիւնը ունեցաւ իսկոյն։ Մասաչուսէդ նահանգին մէջ կազմակերպուեցաւ «Ամերիկացի Մայրերու Ծննդական Ապահովագրութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը, որ մասնաւոր դումարներ պիտի վճարէ ո և է անդամի հիւանդութեան կամ անկարողութեան միջոցին, եթէ ողջ մնալ մը ծնած ըլլայ։ Ընկերութիւնը պիտի ապահովագրէ նաև ծրիարար ընկերութեան ծառայող պաշտօնեաները։ Ընկերութեան մէջ կը գտնուին չատ մը նշանաւոր կիներ։

ՄԱՇՈՒՏԱՆԻ ՄԷՋ. — Մաճառ վարչապետ Մ. Սէլ Անցեալ օր Վիեննա գնաց և Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր ներկայանալով, մէկ ժամու չափ տեղեկութիւններ հաղորդեց Մաճառստանի ներքին կացութեան վրայ։ Երկրին ուղղակի և անուղղակի տուրքերուն դանձման մասին գոհացուցիչ բացատրութիւններ տուաւ, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը անցեալ տարուան եղմտացոյցին համեմատ կ'ընէ իր ծախքերը։ Միակ անպատեհութիւնը այն է որ, ըսաւ, վարչապետը, Մաճառ Խորհրդարանին կողմէ եղմտացոյցը քննարկուած չըլլալով, երկաթուղիներու և ուրիշ հանրօգուտ շինութիւններու պետական ձեռնարկութիւնները ետ մնացած են։ Վարչապետը երկար տեղեկութիւններ տուաւ նաև Մաճառստանի խորհրդարանական կացութեան վրայ, խօսեցաւ ընդդիմադիրներուն խափանարար արարքին նկատմամբ, որով դեռ ընթացիկ տարուոյն եղմտայոյցը չէ քննարկուած, ևն.։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՍՏԱՑՈՒԱԾՔ ԱՓՐԻԿԷի ՄԷՋ. — Մը. Զէմպրէն Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Հիւսիսային Նիկերիոյ մէջ ասկէց առաջ հաստատուած 13 գաւառներուն վրայ պիտի աւելնան երեք գաւառներ ևս, որոնք են Սոքոթօ, Բաղէնա և Բանօ (Կեդր. Ափրիկէ)։ Այդ կողմերու ճամբաներու չինութիւնը, գերեվաճառութեան դէմ խիստ միջոցները պիտի սկսին գործադրուիլ ի մօտոյ, յարեց Նախարարը։ Վեր ի վերոյ հաչիւով, այդ նոր գաւառներուն տարածութիւնն է 100,000 քառակուսի մղոն։ Բնակիչներն են Հաուսա և Ֆուլանի, որոնց թուոյն վրայ ստոյգ տեղեկութիւն տալ դեռ կարելի չէ։

ԲԱՑՈՒՄ ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ.— Ճարոնի Կայսրը անձամբ բացաւ Խորհրդարանին նիստերը։ Իր գահաճառին մէջ կ'ըսի թէ ընթացիկ տարուոյն եղմտայոյցը անցեալ տարուոյն եղմտայոյցին հետ նոյն է, թէ մթոյցները կը շարունակուին ի գլուխ հանելու համար ազգային պաշտպանութիւնը և ապահովելու երկրին բարօրութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւն յորդորեց Ժողովին անդամները իրենց պարտքը կատարել համաձայնութեամբ։ Կայսրը բնաւ ակարկուտիւն չըրաւ ո՛չ իր երկրին արտաքին յարաբերութիւններուն և ոչ Մանչուրիոյ մասին։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ՋՐԱՆՑԸ.— Քօլոմպիոյ Խորհրդարանը մասնաւոր նիստեր պիտի գումարէ Բանամայի Ջրանցքին խնդիրը կարգադրելու Միացեալ Նահանգաց հետ։ Երեսփոխանները համակարծիք չեն. և Քոլոմպիոյ Նախագահը պարտաւորուեր է հրաժարիլ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԱՆՔՕՐԱՆ, 16.— Պաքուի կառավարութեան սահմանագլուխին մօտակայ մէկ անտառին մէջ, սահմանապահներու խմբակ մը ինկաւ Պարսիկ աւազակներու կողմէ պատրաստուած դարանի մը մէջ։ Պեռը և երկու զինուոր սպանուեցան։ Միւս կողմէ ալ կը ծանուցուի թէ, աւազակները դալանած են Վերաւոլ գիւղը և թէ, ապրիլ ամսոյ մէջ սպանուած են 3 զինուոր և սպայ մը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ թագաւորը յուլիս 30էն Բեթերպուրկ պիտի երթայ։

ԲԱՐԻԶ.— Բարիզի Բորթուկէզ դեսպանատան մէջ բացարձակապէս ոչինչ գիտեն Մ. Լուպէի՝ Լիզպոն ընելիք առաջիկայ ճամբորդութեան վրայ։ Բորթուկէզ թերթերուն այս լուրը կանխաւոր կ'երեւի։

—Վաչինկթընէն կը հեռագրեն թէ, քօլոմպիական Երեսփ. Ժողովը, յունիս 20էն պիտի քննէ Բանամայի Ջրանցքին դաշնագիրը։ Կը կարծուի թէ դաշնագիրը մածամսնութեան քուէով պիտի վաւերացուի։

—Բաղմաթիւ երեսփոխաններ եկած են։ Բալէ-Պուլպօնի նրրանցքները չատ ոգեւորուած են. Դիլաւոր խնդիրը միաբանութեանց հարցը պիտի ըլլայ։ Մ. Վալտէք Ռուսօ մօտերս մեծ ճառ մը պիտի խօսի միաբանական օրէնքներուն վրայ։

—Նշանաւոր երգչուհի Սիպիլ Սանտէրսըն այս առտու մեռաւ թոքատապէ։

ՔՕՐԵՆՀԱԿ.—Տիզերահոչակ թատերագիր Մ. Հանրիք Իպսէն, անյոյս վիճակի մը մէջ է։

ՎԻԵՆՆԱ.— (Պաշտօնական) Հունգարական Հապպուրկ և Մակնեք մարտանաւերը Կալվրիոն (Անդրոս կղզի) հասան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵՐԵՒՄԱՆ ԹԱԶԻ ՏՕՆԸ

ՄԱՆՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Երէկ, Երեւման Ս. Խաչի տօնը մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Գում-Գարուի Պարիարքարանիսա Մայր-Եկեղեցիին մէջ, որուն Դպրաց Դասուն ենթակայեցեալներուն հոգւոյն համար Ս. պատարագ մատոյց Տ. Գնել Ծ. Վրդ.։ Ս. Պատրիարքը կանուխէն իջաւ եկեղեցի, ուր ներկայ կը գտնուէին արդէն Մայր-Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն անդամները ամբողջութեամբ, թուով երեսուն ալ երգեցիկ դպրոցական տղաք։ Օրուան հանդիսաւորութեան պատճառով եկեղեցին պատշաճօրէն զարդարուած էր, որուն աջ ու ձախ թեւերուն, ինչպէս նաև տաճարին մուտքին կողմը շարժական Ս. սեղաններ հաստատուած էին մոմերով, կանթեղներով, խաչերով և ուրիշ սրբազան զարդերով։ Եկեղեցիին ամբողջ ջահերն ու կանթեղները վառուած էին, որոնք աւելի խարտիւաւոր պատկառանք մը կ'աղդէին։ Իբր յայտարարնշան՝ կրօնական դգացումներուն մեր մէջ գտած վերազարթնումին, հոյակապ եկեղեցին ամբողջութեամբ լեցուած էր երկու սեռէ բարեպաշտ հաւատացեալներով, որոնց մէջ ուրախալի է որ ստուար թիւ մը կը կազմէին նորատա երիտասարդներ՝ իրենց վայելուչ հագուստներով և դեռադի օրիորդներ պարզ ու նրբաճաշակ արդուզարդով։

Դիշերային ժամերգութիւնները սկսան արեւածագէն ետք և Ցիշեցուցի ի գիշերի զանուն ֆոյ Տէր երգուած ատեն մարդ կ'ամչնար կարծես։ Աւուր պատգամի արարողութիւններէն ետք Փառք ի բարձունսը երգուեցաւ Ատեանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և մասնակցութեամբ համայն դպիրներուն ու երգեցիկ տղոց, որոնց թիւը հարիւրի կը հասնէր։ Դըպրապետ Միհրան էֆ. Տ. Ահարոնեան կը կրէր Դաղաղ Ամիրայի հագած պատմական ծանրագին շապիկը, իսկ միւս դպիրներն ալ հագած էին ոսկեհուռ թանկագին շապիկներ։

Ս. Պատրիարքը կարդաց Երուսաղէմի եպիսկոպոս սրբոյն Կիւրեղի՝ ի Հռոմ Ս. Կոստանդիանոսի գրած թուղթը, ուր Ս. Եպիսկոպոսը ի մէջ այլոց կ'ըսէ.—

«Որ Աստուածասէր Հօրդ Ս. Կոստանդիանոսի օրով Ս. Խաչափայտը գտնուեցաւ Երուսաղէմի մէջ Աստուծոյ շնորհիւը. իսկ որ օրով՝ ո՛վ ամենաբարեպաշտ տ'ր, Աստուծոյ հրաշալիքները չէ՞ թէ մինակ երկրի վրայ, այլ երկինքն երեւցան. այն երանելի խաչը ըսել կ'ուզեմ, որուն լոյսին ճառագայթները փայլեցան ու տեսնուեցան Երուսաղէմի մէջ։ Պենտեկոստէի այն օրերուն ժամը 3ին միջոցները լուսեն կազմուած Ս. Խաչը երկնակամարին վրայ կը ճառագայթէր եւ Գողգոթայի վրայեն սկսեալ մինչեւ Զիթենեաց լեռը երկարածգուելով կը ցոլար։ Զե՛ թէ մինակ մէկ երկու անձանց միայն կ'երեւէր, այլ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնապէս կ'երեւնար։ Զե՛ թէ այնպէս հարեւանցի կերպով կ'երեւէր որ կարծուէր թէ՝ պարզ աչքի պատրուակ մ'է, այլ երկար ժամեր ակնեռեւ կը ճառագայթէր երկնակամարին վրայ եւ իր բոցաճաճանչ փայլով արեգակին ճառագայթներուն կը յաղթէր. եթէ անանկ չըլլար, բնական է որ ինքզինքն յաղթահարուելով, պիտի չերեւէր։ Եւ այնչափ զօրաւոր կերպով կը գեղազանցէր արեգակին ճառագայթներ, որ ամէն մարդ Ս. եկեղեցի կը վազէր Ասուծոյ փառք մատուցանելու համար։ զԱստուած տեսնելու երկիւղն ու բերկրանքը առ հասարակ ազդած էր ամէնուն ալ վրայ. մանուկներէն սկսեալ մինչեւ ծերերը թէ տեղացի եւ թէ դուրսէն եկած երիտասնեայ ամէնքն ալ մէկ ձայնով ցիշատակ Քրիստոսը կը փառաբանէին։ Անոր ճառմար որ արդեամբ յայտնուեցաւ թէ. Քրիստոնէութիւնը իմաստութեամբ հիմնուած կրօնք մը չէ, այլ Աստուածային յայտնութեամբը ու զօրութեամբը հաստատուած։ Եւ որովհետեւ Աստուածատեսութեան այս հրաշին վրայեն կարելի չէր լուսեամբ անցնիլ, ուստի կը փուրամ աւեւտարանել ճաեւ եզ ո՛վ բարեպաշտ եւ հաւատացեալ տէր»։

Ս. Կիւրեղի թուղթին ընթերցումէն ետք պատարագի արարողութիւններն սկսան և Ս. Պատրիարքը խիստ պերճիմաստ քարոզ մը խօսեցաւ «Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ» բնաբանով. և ամէն առթիւ աղօթելու պէտքը բացատրելով ըսաւ. «Որովհետեւ մարդկային զբաղումները չեն թոյլատրեր ամէն վայրկեան Աստուծոյ փառաբանութեանը նուիրուիլ, ասոր համար մասնաւոր աղօթավայրեր չինուած են, ուր որոշեալ ժամերու մէջ կը հաւաքուին հաւատացեալներ, ու իրենց Աստուծոյ հանդէպ ունեցած պարտքը կը կատարեն։ Առջի դարերուն մէջ քրիստոնեաները եկեղեցի կը հաւաքուէին ու իւրաքանչիւրը իր կողմէ կ'աղօթէր ինչպէս որ ուզէր. ասկէ բնականաբար կը ծագէր խառնաշփոթութիւն մը՝ զոր Պողոս առաքեալ մասնաւորապէս թուղթով կ'արգիլէ և կը պատուիրէ որ կարգ ու սարքը պահի եկեղեցիներուն մէջ։ Մենք գրեթէ Դաւիթի սաղմոսներով կ'աղօթէինք շատ առաջ անոր իւրաքանչիւր գլուխին վերջ կցելով Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, ինչ որ հին օրէնքին նորի փոխուելուն նշանն։ էր սակայն ետքը երեք մասնաւոր շրջաններու մէջ Սահակ, Բարսեղ Ճան և Ներսէս Շնորհալի, շարականներով ու աղօթքներով հաստատեցին, որոնք դասակարգեցին, որոնք հեղդեհեղ յաջորդեցին Սաղմոսներուն։ Այդ աղօթքներն ու երգերը առաջ ժողովուրդը կ'երգէր, բայց հետդհետէ իր անտեղութիւններուն համար դադրեցաւ այդ օրէնքը և ժողովուրդին երգելու կարող դասակարգը առաջ անցնելով սկսաւ առաջնորդել ժողովրդեան և ասով չինուեցան դասերը եկեղեցիին մէջ և սկսան դպիրները ժողովուրդին կողմէ երգել։ Սակէ 186 տարի առաջ սաաթիի նուսուի անուն բարձրատիճան անձնաւորութիւն մը, որ ծանօթ է իր շատ մը բարեգործական ձեռնարկներով, առաջին անգամ հիմնեց Դպրաց Դասը մայրաքաղաքիս մէջ, որուն շարունակութիւնն է նաև ներկայ Դպրաց Դասը։»

Ս. Պատրիարքը խիստ հմտալից կերպով բացատրեց Դպրութեան պաշտօնը, բայց դժբաղդաբար տեղի անձկութեան պատճառով պիտի չկրնանք հրատարակել մանրամասնութիւնը քարոզին, որմէ ոտք հանդիսաւոր վերաբերում կատարուեցաւ, որուն մասնակցեցան ամբողջ դպիրներն ու երգեցիկները ձախակողմի դասին առջեւէն թափօր մը կազմելով և իւրաքանչիւր շարժական սեղանի առջև «Ատուած ի հարաւոյ եկեսցէ» ևն. երգելով, ուր առժամարար կը հանդչեցուէր Ս. Սկիզբն մինչև որ ամբողջ տաճարին շրջանն ընելէ ետք կրկին սկսան պատարագի արարողութիւններուն։

Պատարագէն ետք Հոգեհանդստեան աղօթքներ կարդացուեցան Դպրաց Դասուն հնչեցեալներուն հոգւոյն համար։

Ժամը 6ն էր երբ եկեղեցին ուարտեցաւ։

ՀԻՆ ՀԱՅ ՏԱՃԱՐԻ ՄԸ ԳԻՒՏԸ

Թղթատէն կը գրեն.—

Խաչնարած մը, ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ երբ ոչխարներու մակատեղի մը կը չինէր ապառաժուտ լերան մը ստորոտը, որուն մէկ ծայրը կ'երկարի քաղաքիս մէջ և որուն վրայ չինուած է բերդը, կը հանդիպի քարուկիր չինուածքի մը հետքերուն. պեղումը կը շարունակէ ու զարմանքով կը տեսնէ որ երեւան կ'ելլէ վաղեմի չէնքի մը մէկ մասը։ Պեղումը դադրած է այժմ և տեղական կառավարութիւնը մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկելով այս մասին Պոլիս, հրահանգի կը սպասէ։

Յարդ երեւան բերուածը քրիստոնէական տաճարի մը պահարանին երեւոյթը ունի. արեւելեան կողմը կիսաբոլորակ գոգուած մը ունի (անշուշտ սեղանի վայրը), քարուկիր, բաւական լայն ամբակուռ պատեր, որոնց վրայ կիրը հաստատուն կը մնայ դեռ. ունի անցք մը, որ քարի ու կիրի սեպերով լեցուած է, (այս անցքը հաւանաբար կ'առաջնորդէ բուն տաճարը, ինչ որ պիտի ապացուցանեն նոր պեղումներ) հնութեան գրչովը կրող հիմնաքար մը, աղբիւրի քար մը։ հաղիւ քանի մ մէթր հեռուն քարուկիր պատ մը, կարծես եկեղեցիին չրջապարիսպը. մարմարիոնի կտոր մը՝ որուն վրայ քանդակուած կ'երեւի մեծ ու պզտիկ խաչեր, ուրիշ քար մը, որուն մէկ ծայրը կորած է և որ կը կրէ սա փորագիր արձանագրութիւնը...ին ՌԵԼ, «Թուի»ին «Թու»ն ինկած է կոտրած մասին վրայ։ Ահա ամբողջական նկարագիրը այդ փըլատակին։

Կը կարծուի որ այս թուականը եղած ըլլայ լուսաւորչեանը, որով նորագիւտ տաճարը կը բարձրանայ 254 տարուան հնութեան մը։ Յարդ չգըտնուեցաւ որոշ և գոհացուցիչ ծանօթութիւն մը, մեր ծերունիներուն մօտ, այդ գեղին վրայ հայ եկեղեցիի մը գոյութեան մասին։ Զենք կրնար ճշդել թէ այս թուականը հիմնարկութեան կ'ակնարկէ թէ վերանորոգութեան։

Ցայսմի չէ դարձեալ թէ ո՞ր սուրբին անուն նուիրուած եկեղեցի մըն էր ան երբեմն, քանի որ ա՛լ կասկած չկայ թէ անիկա հայ տաճար մըն է։ Այս մասին դժբաղդաբար ո՛չ մէկ արձանագրութիւն գտնուած է ցարդ՝ որ կարենայ վճռական բան մը ըսել տալ։ Ծերունի մը, կը հաւատէ թէ իր մանկութեան ատեն հարթ գետին մըն է եղեր այդ տեղը զոր ժամբակ կը կոչեն եղեր։ Այս ժամբակ յորջորջումը կ'ամրապնդէ այդ հնութիւնը հայ եկեղեցի մը նկատելու համոզումը։ Բիչ մը վարը, ժամբակը առաջնորդող ճամբուն վրայ, կը տեսնուի աղբիւր մը, ուրկէ կը հոսի յորդ և աղուր ջուր մը։ Ս. Լանդուտեան մը համեմատ Տ. Վարդան անուն քնյ. մը չլինել տուեր է զայն ու շատեր կ'ըսեն թէ անոր վրայ հայերէն արձանագրութիւն մը տեսած են, ուր փորագրուած է եղեր նոյն երէցին անուան հետ՝ անոր ջանքով հաստատուած ըլլալու պարագան ու չինութեան թուականը այս թանկագին յիշատակարանին։

ՍՏՈՅԳ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Սրբազան երկու ամիսի

նուցանէ թէ ինքը Վագիի որէնքով և Շէրիի դատարանին միջոցաւ 1000 ոսկի հեղուն դրամ և Գատրիւղի մէջ ալ երկու տուն փոխանցած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անենապատ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլէնկեանի անուան։

Այս կռակագիրէն երեք օրինակ ղրկուած են Պատրիարքարան վաւերացուելու համար։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ. Պալատեան կրկնած է իր Պոլիս գալու պէտքը, քանի որ բժիշկներու խորհուրդով բացարձակ հանգիստի և աշխատութենէ պահ մը մեկուսանալու պէտք ունի։ Տ. Եղնիկ վրդ. խնդրած է Պատրիարքարանէն որպէս զի փութով արտօնութիւն արուի իրեն՝ Պոլիս գալով հիւանդութիւնը դարմանելու համար։

ԲԱՂԷՇԻ նորընտիր առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ. Գալփաքճեանի պաշտօնը հաստատող Կայս. Պէրաթը և Պատրիարքական կոնդակը Պատրիարքարանէ Բաղէշ ղրկուեցան։

Տ. ԴՆԷԼ ՎՐԴՊ. Գալէմքէրեան Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ, փոխանորդ սրբազանին հիւանդութեան պատճառաւ, այս անգամ ալ պիտի վարէ փոխանորդարանին գործերը։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒՒ Դուրսի փոխ-աւագերէց Տ. Խորէն քհնյ., նոյն Թաղին Թաղ. Խորհուրդին դէմ բողոքեր է Պատրիարքարան, պաշտպանելով Տ. Գարեգինը որ ամբաստանուած էր նընչեցեալի մը թաղման պարագային անպատշաճ վարմունք մը ունեցած ըլլալուն համար։ Աւագերէցը քննութիւն պահանջած է։

ԵՂՆԻ ԳԻՒՂի եկեղեցիին մէջ պաշտօնավարող Տ. Տրդատ քահանայի հրամայուած է Փոխանորդարանին կողմէ, Գասթէմունի մեկնիլ, նոյն տեղի եկեղեցիին մէջ պաշտօնավարելու համար։

ԻՍԿԻՒԻՍԱՐ, Իճատիյի վարժարանին հոգաբարձութիւնը իր պաշտօնավարութեան չրջանը աւարտած ըլլալով հրաժարականը մատոյց Թաղ. Խորհուրդին, որ հետեւեալ կերպով վերակազմց նոյն հոգաբարձութիւնը։ Տեսուչ՝ Գ. Թէրզեան, Երան Ճէնդեան Միհրան Աստուրեան, Յովակիմ Գալէմքէրեան, Յովհաննէս Թէրլէմէզեան, Պետրոս Ատրունի և Տիգրան Սրբէրեան։ Այս հոգաբարձութեան ընտրութիւնը տեղեկագրուեցաւ Ուսումն. Խորհուրդին՝ վաւերացուելու համար։

ՍԿԻՒՏԱՐի աղքատներուն և աղքատիկ ուսանողներու ի նպաստ թատերական ներկայացում մը պիտի տրուէր, ինչպէս գրած էինք։ Այդ նպատակով խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ չաբաթ առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Բարձրդ. էֆ. Թէլեան և Սկիւտարէն ուրիշ ծանօթ ազգայիններ։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒ կեդրոնական միութեան հոգեւոր ժողովը ներկայ տարւոյս յուլիս 8ին (Ն. Տ.) պիտի գումարուի Սրբազի մէջ։ Ուստի այս թեմին մէջ գտնուած բոլոր միսիոնարներ, հովիւներ, քարոզիչներ և եկեղեցւոյ նուիրակներ կը հրաւիրուին պաշտօնական ազդով մը, որ կ'ըսէ թէ, «փափաքողներ կրնան երկու երեք օր առաջ ներկայ գտնուիլ և վայելել մեր ալշկանց ու տղայոց Բարձր. դպրոցներու վերջին հանդէսները։

ՆՊԱՍՏՈՑ Ցանկնածողներ թէեւ չաբաթ օր նիստի հրաւիրուած էր, բայց չի գումարուեցաւ, անդամներէն ոմանք նախապէս իմացուցած ըլլալով Ս. Պատրիարքին թէ, անձնական դրօներով պիտի չկրնան ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՅՐ ԵՂԻՇԷ Վ. ԳԱՖԹԱՆԵԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ ժամ 9ին (Ր. Ե.) Բանկալթիի Վիեննական Հարց Վանատան Անարատ Յղութիւն մատուռին մէջ խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր, ներկայ գրանուելու և տեսնելու համար օրուան յոբելեարը, Հ. Եղիշէ վրդպ. Գաֆթանեան, որ միեւնոյն ատեն պատարագիչն ալ էր։

Եկեղեցական արարողութեան ներկայ էին գերերջանիկ Տ. Էմմանուէլեան Կ-Պարիզոյ և ուրիշ բարձրաստիճան եկեղեցականներ։ Իսկ դասին մէջ կը կենար Տ. Բարկէն Ծ. վրդպ. ի դիմաց Օրմանեան Ս. Պատրիարքին։

Ցատուկ հրաւէրով բեմ ելաւ Տ. Եղիա Ծ. վրդպ. Բիլճեանը և հրամայեց տեսութիւնով մը պարզեց Գերյոբելեարին ամբողջ կեանքը ու անոր ըրած ծառայութիւնները թէ իր եկեղեցիին և թէ Հայ մատենագրութեան։ Ցետոյ անցաւ կենսագրութեանը և ըսաւ թէ Հ. Եղիշէ վրդպ. Գաֆթանեան 1844ին վանք մտած է ուրկէ վերջ Իզմիրի մէջ պաշտօնավարած է երկար տարիներ, ի յայտ բերելով իր վարչական կարողութիւնը և իրաւամբ արժանանալ «բարի քահանայ» մականունին։ ունեցած է բազմաթիւ աշակերտներ։ Քարոզիչը իր անձնական յիշատակներուն անդրադառնալով ըսաւ թէ, 30 տարի առաջ Պոլսոյ մէջ կը տեսնէր կռուիվ, հեգահամբոյր, վրդպ. մը, զոր ժողովուրդը «Ակնոցաւոր Հ. Եղիշէ» կը կոչէր զանազանելու համար զայն ուրիշ Եղիշէ վրդպ.է մը։

«Հ. Եղիշէ միշտ օրինակելի տիպար մը հանդիսացած է իր կոչումի աշխատասիրութիւնովը, անսկուն կեանքովը և իր հօտն ալ գիտցած է գնահատել զայն։ Ու մինչեւ այսօր, ըսաւ, անկիա դեռ չէ դադրած չարունակելէ իր աշխատասէրի կեանքը, և արդէն զայն ճանչցողները գիտեն թէ յարատեւ աշխատող մըն է և գլուխը երբեք չը բարձեր գրքերէ, քննելով, ուսումնասիրելով ու պրպտելով չարունակ։ Շատեր կը յիշեն անշուշտ անոր մէկ գեղեցիկ յօդուածը որ անցեալ օր հրատարակուեցաւ և որ ամէն ընթերցողներուն առհասարակ հիացում ազդեց, յօդուած մը, որուն մէջ ցոլացուցած էր իր անզուգական հմտութիւնը։» Ցետոյ քարոզիչ վրդ.ը դառնալով Գեր. Յոբելեարին՝ երկար տարիներ մաղթեց և ըսաւ թէ ինք արժանի է այն համակիր ընդունելութեան որ այսօր իր շուրջը կը կատարուի։

Եկեղեցիին աւարտումին, ամբողջ ներկաները թափորով վանքին պարտէզը առաջնորդուեցան, ուր տեղ սեմին վրայ, վարժարանին ընթացաւարտուրէն Պ. Պետրոս Քէօլեան, Թուրքերէն լեզուով ճառ մը կարդաց, շնորհաւորելով Գեր. Յոբելեարը և լարի գալուստ մաղթելով հանդիսականներուն, յետոյ հրաւիրեալները մտան պարտէզ, որ պատշաճապէս զարդարուած էր։ Հոս ալ հանդէսին կը նախագահէր Գերերջանիկ Էմմանուէլեան Կ-Պարիզը իր շուրջը ունենալով Սեբաստիոյ առաջնորդ Սահակ Արք. Հաճեան, Աստանայի առաջնորդ Պօղոս Արք. Թէրզեան, Խարբերդի առաջնորդ Իսրայէլեան Եպիսկ. Կեսարիոյ առաջնորդ Մատթէոս Եպսկ. Սիսլեան, Տրապիզոնի առաջնորդ Ստեփան Ծ. Վ. Աբրիկեան և Անտենանց Աբբահայր Միսաէլեան Ծ. վրդ.ը։

Ներկայ կը գտնուէին նաեւ ուսուցիչական դեսպանատան Ա. Թարգմանչէրն ֆօն Պիլինկցի և Աւստրիական հիւպատոսարանին պաշտօնեաներէն Մ. Քէօլէր։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներկայ էին Տ. Տ. Բարգէն և Տիրայր Ծ. վրդպ.ները։

Հանդէսը բացուեցաւ «Հայիոսիչ» քայլերգով. զոր վարժարանին ազգ. կրօնքերէն կազմուած երաժշտասէրներ մը հնչեցուց։ Շատ մը ճառեր և բանախօսութիւններ խօսուեցան, որոնց պատասխանելով Գեր. Յոբելեարը՝ իր շնորհակալութիւնները յայտնեց յուզեալ շեշտերով։

Հանդէսը փակուեցաւ Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենաց և արեւշատութեան համար եղած աղօթքներով։

Ցետոյ հրաւիրեալները առաջնորդուեցան վանքին սաղօնը, ուր պահ մը հանգստանալէ և հիւրասիրուելէ վերջ, դարձեալ առաջնորդուեցան ճաշասրահը ուր ամբողջ հրաւիրեալները բաղմեցան։ Բացի հայ թերթերու reporterներէն որոնց համար, Հայ-Հռոմէական վարդապետ մը սա մեծարանքները (.՝) կ'ընծայէր. « S. V. P. messieurs nous n'avons plus de place pour vous... (Ներեցէք պարոններ. ձեզի համար ալ տեղ չունինք, եթէ կը հաճիք...)։

Այս էր սպասուեր հայ թերթերու՝ Արեւելքի, Բիւզանդիոնի և Մանզուսիի լրագրներուն համար, զորս հրաւիրած էին ամենայն թախանձագին կերպով։

* * *

Հ. Եղիշէ Գաֆթանեանի շատ մը շնորհաւորական հեռագիրներ և նամակներ եկած էին և հետեւեալ նուէրները եղած նաև Գեր. Յոբելեարին։

Բիւզանդ էֆ, Մանուէլեան և Տիկ. Մարի Մանուէլեան ոսկի բաժակ մը։ Անանա Շաչեան, արծաթեայ դգալ մը գեղակերտ։ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. մատանի մը։ Տիկ. Հէքիմեան դրամապնակ մը արծաթէ։ Անտոն էֆ. Տիզ Ս. Նշխարաց մատանատուփ մը։ Մանուէլ էֆ. Մանուէլեան ոսկի ծխամորճ մը գեղակերտ։ Տիկ. Տիրուհի Աբրիկեան գոտակ մը, Պետրոս էֆ. Մանուէլեան ծխատուփ մը Հ. Ե. Գ. ընկերակցութեամբերով։ Բ, Լ.

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

16 Մայիս 1903

Ֆրանս. 3% (3% Français)	98 02
Բէժի (Tab. Turcs)	376 —
Դօնսօլիտ (R. Turque D.)	30 40
Երկաթուղի (Lots Turcs)	127 50
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	600 —
Թրանսէալ (Transvaal)	122 —

ՆԵՏԱՆԱՔՕՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ օր, Պատրիարքարանի մէջ բազմաթիւ բարեկամներու և համակրողներու ներկայութեանը տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը ծանօթ գրագէտ-հրապարակագիր Արամ էֆ. Անտոնեանի, Օր. Արսինէ Մանուկեանի հետ։

Փոխանորդ Սրբազանը օրհնելով այս նշանախօսութիւնը բարեմաղթութիւններ ըրաւ որ երջանկաբեր ամուսնութիւն մը ըլլայ այս սիրակցորդ միութիւնը։

Պաշտօնական արարողութիւններէն ետք Արամ էֆ. Անտոնեան ներկայ հրաւիրեալներով ներկայացաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր որ իր օրհնութիւններով ու շնորհաւորութիւններով նուիրագործեց այս բարեբաստիկ նշանախօսութիւնը։

Երիտասարդ գրագէտ-հրապարակագիրը իր գեղեցիկ ու գողտրիկ գրուածքներով հանրածանօթ է արդէն հրապարակի վրայ, որուն այնքան յաջող գրութիւնները կ'երեւան չարունակաբար Մանզուսիի էջերուն մէջ։ Մանզուսիի իր ջերմ խնդակցութիւններն ու շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ սիրակցորդ խօսեցեալներուն։

ԹԷՎԱՖԻՀԱԹ

Իրէք սանճաղը մութասարրիֆ վէ դումանտանլըղլնա՝ բիւթէպէնիին պիր տերեճէ թէրֆիի իլէ միրալայ սասա. Ակհան պէյ էֆէնտի թային պույրուլմուշ սբր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԿԱՆ. — Եւմական պաշտօնարանը Շաբաթ օր ոկսաւ մէյ մէկ ամսական բաժնել բոլոր պետական պաշտօնատարներուն։

ՕՍՄ. ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Ֆրայէ Բրեսեի մէջ կը կարդանք.— «Բարիզէ եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ, այս օրերս Օսմ. արժեթուղթերը տեղին սակարանին մէջ մեծ յարգ կը վայելեն և բազմաթիւ գնումներ կ'ըլլան։ Այս պատճառաւ Բարիզի սակարանին մէջ Օսմ. Թուղթերուն գիները աւելի եւս բարձրանալու կը միտին։ (Սապահ)

ԹՈՒՐԲԵԻՀԵԼԼԷՆ առեւտրական դաշնագրին վաւերացուած օրինակները քանի մը օրէն պիտի փոխանակուին։ Անոնց յարակից պաշտօնաթուղթերը յանձնուած են արդէն Կայս. Պալատան քարտուղարութեան։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Ցայտնի է թէ, Անատօլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը, Եւրոպայի զանազան երկիրներու դրամատէրներէն ընկերութիւն մը կազմելու կ'աշխատի՝ Պաղտատի երկաթուղիին համար։ Պէրլինէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Անատօլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը՝ չինութեան յատուկ ընկերութիւնը կազմել յաջողի կամ չյաջողի, դարձեալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Պաղտատի մեծ գիծը պիտի չենուի։ Եւ արդէն անոր Ս. մասին, Գոնիա-Էրզրում գիծին պէտք եղած դրամագուխը հայթայթուած է այժմ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԴԱՀԼԻԶԻՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ.— Սոֆիայէն կը հեռագրեն։ Տանէվի դահլիճը հրաժարեցաւ Ֆէրտինանտ իշխանին սա պահանջումին վրայ թէ, Մ. Բաուէֆը պէտք է դուրս հանել նախարարութենէն։

«—Ֆէրտինանտ իշխան կը չարունակէ բանակցութիւնները, առանց նախարարութեան վերակազմութիւնը ի գլուխ հանելու»։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ Պոլսոյ նոր դեսպան անուանուեցաւ Բարիզի Շուէսակայն դեսպանատան խորհրդական Պարոն Տիվիկին Բրքիս։

ՀԻՒՍԱՐ դուռնդերուն համար չաբաթ օր եւս 798 հոգի Սամսունէն Պոլիս հասան, Մախսուսէի Գաբլան չոգենաւով։ Այս զինուորները առաջնորդուեցան Տալուտ Փաշայի զօրանոցը։

ԹՈՒՐԲԻՒ ԵՒ ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻԱ.— Շուէտ-Նորվէկիոյ Վեհ. Թագաւորը դեսպանական մարմնին ի պատիւ տուած հացկերոյթին մէջ, իր ջերմ շնորհակալութիւնը յայտնած է Օսմ. դեսպան զօր. Շէրիֆ փաշայի, Թուրքիոյ՝ հանդէպ իր կառավարութեան տածած բարեկամութեան համար։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Մարշալ իր կնոջ և զաւակներուն հետ, վաղը կը մեկնի Պոլսէն, 3 ամսուան արձակուրդով։ Իր բացակայութեան, գործերը պիտի վարէ խորհրդական Պ. Վանկէնհայմ։

ՅՄԱՀ ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանը ի բացակայութեան դատելով, ցմահ բերդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկման և ստացուածքներուն գրաւման դատապարտեց Իսմայիլ Հագգը բերութեան մէջ պիտի դնէ Ջրանցքներով, գետերը և լիճերը նաւարկելի ընելով։

ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԻՆ կէս ժամ անդին Աթա-Թէրիկ ըսուած տեղը աղէկ ջուրի աղբիւր մը գտնուեցաւ։ Մուտանիա-Պրուսա երկաթուղիին Տնօրէնը այդ ջուրը պիտի չանադործէ։ Ուստի ծորակով աղբիւր մը պիտի չինուի կայարանին մօտ։

ԱՂԷԿ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀը. — Մէհմէտ Նէշէթ էֆ. հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն մենաշնորհ խնդրեց՝ Զամլըճայի, Կէօզ Թէբէի, Գայրը-Տաղի, Թաշ-Տէլէնի, Էլմալըի, Գարա-Գուլաքի և այդ կարգի լաւ տեսակ ջուրերը խողովակներով Սկիւտարի նաւամատոյցը բերելու, և հոն ընդհանուր մթերանոց մը հաստատելու։

ՀԱՅՐԻՆ ԳԻՆԸ. — Ցունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ, հայրին գինը 5 փարա աւելնալուն պէս, փռապանները սկսած են օտար ալիւրներ գործածել, ըսելով թէ անոնք աւելի ճերմակ և ուժով են։ Այս պատճառով Ջաղացպանները ալ մայիս 13էն սկսեալ Ա. կարգի ցորենները ամէն մէկ գրիւին աղալու գինին վրայ 20, և Բ. կարգինները համար ալ 10 փարա աւելցուցած են, ինչ որ դժուար կացութեան մը մէջ ձգած է ցորենի վաճառականները։ Նոյն թերթը յոյս կը յայտնէ թէ, այս անյարմար որոշումը անգործադրելի կը մնայ։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Պոլսոյ Առեւտրական սենեակին թերթը կը հաստատէ որ, պէտք չէ հաւատալ ընծայել այն զրոյցին թէ, մետաքսի և խողակի գիներուն վրայ այս օրերս տեսնուած բարձրացումը տեւական պիտի ըլլայ։

ՄԱԼԱԶԳԵՐՏԻ մէջ ուրբաթ օր եւս երկրաշարժ մը պատահած է առանց վնասներու։ Բանդուած տուներուն վերանորոգութեան ոկսուած է և ղրկուած նպաստները կը բաժնուին արկածեալներուն։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ Մենելիք կայսեր ազգականներէն իշխանուհի մը, կ'ըսէ Իզմիրի Ամալիա թերթը, անցած Գշ. օր Ադբանդրիայէն, Ռուս չոգենաւով Իզմիր հանդիպած և իրիկունը Օտէսա մեկնած է։ Իշխանուհին 20—23 տարու ըլլալով քովը դատարակուհի մը կը գտնուի։

ԿԱԼԱՏԻ ՕՅՄ. հիւպատոս Աշարեան էֆ. ներկայ պիտի ըլլայ Դանուբի յանձնաժողովին գարնան գումարման։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԱԿ.— Անցած չաբթու Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ ընդամէնը մեռան 225 հոգի, որոնց 171ը Իսլամ, 75ը Բրիստոնեայ և 9 Հրեայ են։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՐԹԱԼԻ ՏՈԱՄԸ.— Շաբաթ օր դրած էինք մանրամասնաբար Դարթալի մօտ, Հարմանլար գիւղը, Անգլիացի բժիշկ տօքթ. Ազօրարտիի կնոջ Տիկին Էլէնի եղեւեանական մահը։ Տուամին մասին քննութիւնները չարունակուեցան։ Անգլիական հիւպատոսարանին ներկայացուցիչները դէպքին հետեւեալ օրը հոն փութացին և հաստատեցին թէ խնդիրը անձնասպանութիւն մըն էր միայն և հրամայեցին թաղումը, որ կատարուեցաւ Հայտար-Բաշայի գերեզմանատան մէջ։

Ցունարէն լեզուով գրուած հետեւեալ թղթը գտնուեցաւ սենեակէն, որ անշուշտ ամուսնին ուղղուած է։

«Թոյնը զոր կուգամ ցանել ամենադառն է, բայց ես ինքզինքս չեմ կրնար ազատել ճակատագիրէս։ Ոչ մէկ ուրախութիւն զգացի այս աշխարհիս վրայ։ Ցաւով է որ կը ձգեմ զաւակներդ, բայց դուն քոյրդ ունիս»։

Այսու հանդերձ իրեն այցելուներուն ըսած է թէ, շատ դոհ է այս կեանքէն զոր կը վարէ գիւղին մէջ։ Կ'ըսեն նաև թէ, ժամանակին քոյր մը ունէր որ մտային խանգարում ունեցած էր։

Ինչ որ ալ ըլլայ, քննիչները կը կարծեն որ հետեւեալ կերպով տեղի ունեցած ըլլայ դէպքը։ — Տիկին Ազօրարտի, ամուսինը և զաւակները կը գտնուէին պարտէզը, կեռաս քաղելու վրայ, երբ Տիկինը զանոնք ձգեց սենեակ երթալու համար։ Տասը վայրկեան ետք պայթում մը լսուեցաւ։ Հոն վազեցին և տեսան թէ դժբաղդ կինը հրազէն մը պարպած էր սիրտին, ուղղակի տէնքին տակէն։

Անձնասպանը բոլոր իրեն հարցնողներուն թէ՝ ինչո՞ւ մէկ հրազէն մը կը պահէ քովը, կը պատասխաներ որ բնակութենէ այսքան հեռու տեղ մը, ուստի անակնկալի առջեւ պատրաստ գտնուելու համար է։

ՊԻԼԷՃԻՔԻ ՀՐԴԵՀը. — Հետեւեալ մանրամասնութիւնները եկած է Պիլէճիկի հրդեհին մասին։ Հրդեհը ծագում առած է չորեքշաբթի գիշեր, Մէրճիլէք զատէ Մուսթաֆա պէյի մէկ տունէն, ուր կը բնակէր Ալի էֆ.։ Ամէն կողմէ թէեւ օգնութիւն հասաւ, բայց արդէն այն խանը որ տան կից էր նաև Մելքոն անուն աղօրեպանի մը տունը բոցերու մէջ էին։ Հարաւային հով մը թեւ կուտար հրդեհին։ Ամէնքը մէկ խան, 3 սրճարան և 8 խանութ այրած են։

ԴԻՒԱԿ.— Շաբաթ առտու Ճիպալիի բացերը մարդկային դիակ մը տեսնուելով անմիջապէս ցամաք տարուեցաւ։ Դիակը որ հատ սեւ վերարկու մը ունէր վրան և մէջքը ճերմակ գօտի մը, գրեթէ փտած ըլլալով կը կարծուի թէ երկար ժամանակէ ի վեր ջուրին մէջ մնացած է։ Դիակին վրայ խուզարկուելով երկու հատ «էմանաֆ թէզքերէսի» գտնուեցաւ, որմէ հասկցուեցաւ թէ յիշեալը Հայ էր, Ստեփան Գասպարեան անուն սիմիթճի մը։

Ստեփան Գասպարեան որ Գումգապու կը բնակէր ասկից 20—25 օրի չափ առաջ անյայտ եղած էր։ Իր պարագաներն թէեւ չատ փնտռած էին բայց չէին գտած զայն։ Հետեւաբար յայտնի չէ ցարդ թէ անձնասպանութեան՞ թէ արկածի մը արդիւնք է իր խղդուիլը։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ. — Սուլթան Ահմէտ բնակող ոստիկան Հասան էֆ.ի կինը Շէրիֆէ հանում, առջի օր ինքզինքը խոհանոցին մէջ կախեց, տղաքները վերը քնացնելէ ետք։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ. — Առեւտրական դատարանին նախագահ Մարգար էֆ.ի Բերա, Էմին Ճամիի մօտ, Շերպէթճիանէ փողոցին մէջ չենել տուած տան հիմնադրող յարկէն Շիլօ անուն թաթավաճի յոյն գործաւոր մը վար ինկաւ և անմիջապէս մեռաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Զէրմիկ գաւառակին մէջ գտնուող քանի մը անյարմար անձերը ձերբակալելու համար Տիարպէքիրի կուսակալութենէն նոյն կողմերը ղրկուած ոստիկանները յաջողեցան յիշեալ անձերը ձերբակալել։

ՄԻՏԻԼԻՄԻ վաճառական Բանայօթ Եսրուճանին քով աշխատող Բանայօթ Թաթալի անցեալ չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքս կը հասնի և Ղալաթիա Մատամ Միլիօի պանդոկը կ'իջեւանի։ Առջի օր Բանայօթ Տիմիթրի Դավօլլօ անուն վաճառականի մը հետ տեսակցելու համար Լոյտ խանը գացած պահուն, երկուանծանօթներ իրեն կը մօտենան և բաւական ատեն իրեն հետ մտերմութիւն տեսակցելէ վերջ կառք մը կը նստին։ Երբ կառքը Թօքհանէ կուգայ, երկու անծանօթները Տիմիթրիի ուներցած կապանքները, 80 Օսմ. ոսկին և 150 նարդէոնները պարունակող գոտին գողնալով անհետանալի կ'ըլլան։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.—Բենիկ Կիրասունցի և Դարսը Փաշա բնակող Ալի անուն 23 տարեկան երիտասարդ մը 115 ոսկիի գողութեան մը յանձնաքովը կ'ամբաստանուի։ Ալի այդ 115 ոսկին վճարելու համար երէկ ժամը 7ին մէջոցները հեռագրատուն կ'երթայ հօրմէն հեռագիրով դրամ ուզելու, բայց փոխանակ հեռագրատուն երթալու Ղալաթիոյ քարտէրը կ'իջնէ և այն տեղէն ինքզինքը ծով կը նետէ. սակայն այն տեղ գտնուող ոստիկան Խալիլ էֆ.ի և մօտակայ նաւավարներուն կողմէ կ'ազատուի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	33.07
Ամէնէն բարձր գինը	33.10
» վար գինը	33.38½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	124.50
Երէկուան բարձր գինը	125.3/4
» վար »	124.3/8
Բարափ	491.
Բրէտի Ցօնսիէ Էժիբսիէն	266.
Լարիսա	84.
Պանք Նաս. Կրէս.	426.
Շերքէթը Խայրիյէ Լ. Օ.	30.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ «	6.22
» պարտաթուղթ ֆր.	492.
Թրանսվաալ ֆր.	122.
Բէժիի բաժնեթուղթ Լ. Օ.	373.
Անատօլ. երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	12.42
» պարտաթուղթ ֆր.	521.
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.40

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.	ղրշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.03
Նոր մէթալիք	105.10
Անգլիական ոսկի	110.
Ֆրանսական ոսկի	87.23
Բրիտիշ	51.06
Բօլ	90.
Բուպլի թղթադրամ	8.62
Լմտան 3 ամիս	110.35
Բարիզ	22.75

ՍԹԻԼԱՆՑ

Բոնսոլիտ մէկ օրուան Օսմ.	1.75
» ուրիշ » »	5.
Բուպլիի երկաթուղի ֆր.	2.50

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 49

Վաճրենիներու Նահապետը

Վ. Է. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

28.

Համաձայնութիւնը

Բայց այս բաղդը արդեօք երջանկութիւն պիտի բերէր։

Տօն Թատէօ կասկած չունէր այս վտանգաւոր դրացինին վրայ, որովհետև հակառակ պարագային հաւանական է որ անկէ խուսափելու համար միջոցներու պիտի դիմէր։

Միմիայն ակնարկ մը նետած էր անոր վրայ, առանց զբաղելու անով, որովհետև բոլորովին ուրիշ կարեւոր խորհրդածութիւն մը զինքը կ'զբաղեցնէր։

Տօնա Մարիա, ընդհակառակը, կատարելապէս գիտէր ըրածը, և դիտմամբ կեցած էր հոն, ուր կը գտնուէր։

Սակայն, հետզհետէ բաղմութիւնը կը չատնար և առուռան ժամը ցին ամբողջ դաշտը ծածկուած էր վրաններով։ Միմիայն կէս մը խարխլած հին աղօթատեղիի մը շրջականները մնացեալ տեղ մը պահուած էր, ուր հանդէս մը տեղի պիտի ունենար։

Բէօլքերը, լեռներէն իջնալէն ետքը, աղուոր ժամանակ մը անցուցած էին, դիշերը· անոնցմէ շատեր գինով էին, սակայն երբ իմացան թէ Պիւսթամէնթէ զօրավարը կուգայ, ամէնքն ալ ոտքի ելան ու սկսան պարել ու ուրախութեան ճիչեր արձակել։

Պիւսթամէնթէ զօրավարը իր մարդիկներով շրջապատուած եկաւ։ Ցետոյ Անթինաուէլ ուրիշ երեք մարդիկներով։

Պիւսթամէնթէ զօրավարը հոն գըտնուող աղօթատեղիին մէջ, ուր երեց մը կար, եկաւ աղօթելու։

Ցետոյ ճառեր կարդացին, որոնք հաշտութեան խնդիրը կը պարզէին, և որոնք նպատակ ունէին յայտնելու որ հաշտութիւնը երկար ատեն պիտի մնայ։

Մէկ կամ միւս կողմին համար ալ ճիշդ խօսած ըլլալու համար, ըսենք թէ այդ ճառերը երբեք ճշմարտութեան դրոշմը չունէին, որովհետև համաձայնութիւն գոյացնել ուզողները արդէն մտադրութիւն ունէին կարելի եղածին չափ շուտ զիրար վանդելու։

Սակայն և այնպէս իրենք այս խաղէն կատարելապէս գոհունակ էին։

—Հիմա, ըսաւ զօրավարը, եթէ իմ եղբայրներս կ'ուզեն ինծի հետեւիլ երթանք աղօթատեղին և խաչը անկենք։

—Ո՛չ, պատասխանեց Անթինաուէլ, խաչը պէտք չէ որ դրուի քարէ չէնքին առջև։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետև այն խօսքերը՝ զոր փոխանակեցինք, պէտք է որ թաղուած մնան հոն, ուր արտասանուեցան։

—Շիտակ է, յարեց զօրավարը։

Անթինաուէլ ժպտեցաւ ու

—Աղէկ ըսի, յարեց Իւլմէնները։

—Շա՛տ աղէկ, շատ աղէկ, պոռացին Իւլմէնները։

Այն ատեն Հնդիկները գացին բերին աղօթատեղիին մէջէն առնուազն երեսուն ոտնաչափ մեծութեամբ խաչ մը և դրին հոն, ուր արտասանուած էին բանակցութիւնները։

Բոլոր Շիլիցի երեւելիները հոն կարգաւ շարուեցան, կլոր շրջանակ մը ձեւացնելով։

Վայրկեան մը ետք, երբ երեցը արդէն օրհնած էր խաչը ձեռքի շարժումով մը, բերին զայն տնկեցին հողին վրայ։

Այն վայրկեանին, երբ ալ աղուո՛ր մը պիտի զետեղէին, հաստատէին, Անթինաուէլ մէջ մտաւ ու

—Կեցէ՛ք, պոռաց Հնդիկներուն, որոնք բահեր բռնած էին իրենց ձեռքը, և դառնալով զօրավարին, հաշտութիւնը աղէկ մը հաստատուա՞ծ է մեր մէջ, այնպէս չէ՞, հարցուց։

—Այո՛, պատասխանեց զօրավարը։

—Մեր բոլոր խօսքերը այս խաչին տա՞կը թաղուած են։

—Ամէնքն ալ։

—Այն ատեն ծածկեցէք ուրեմն զայն հողով, հրամայեց Հնդիկներուն, վախնալով որ այդ խօսքերը չփախչին անկէ և նորէն հակառակութիւնը չծնի իրենց մէջ։

• Ցետոյ, երբ այս հանդէսը լրացաւ, Անթինաուէլ մատաղ գառնուկ մը բերել տուաւ զոր մորթեցին խաչին քով։

Հնդիկները բոլորն ալ իրենց ձեռքը թաթխեցին կենդանիին տակաւին տաք արիւնին մէջ և նշաններ ըրին խաչին վրայ, նշաններ՝ որոնք իրենց համոզումով, կը հեռացնէին չար խորհուրդները, և թոյլ չէին տար որ այդ խօսքերը հոնկէ դուրս ելնեն։

Վերջապէս, Առօքանցիները և Շիլիցիները օդին մէջ պարպեցին իրենց հրացանները և հանդէսը վերջացաւ։

Այն ատեն Պիւսթամէնթէ զօրավարը մնկնեցաւ, Իսաքիրէ-Մարիւսի Թօքիին և իրենին տակ առնելով անոր բազուկները, ըսաւ բարեկամական շեշտերով.

—Իմ Անթինաուէլ եղբայրս չուզե՞ր գալ վայրկեան մը իմ վրանիս մէջ, մաքէ մը առնելու համար։ Զիս երջանիկ պիտի թողուր եթէ հրաւէրս ընդունէր։

—Ինչո՞ւ չէ, պատասխանեց Անթինաուէլ ժպտելով։

—Ուրեմն երթանք։

—Երթանք։

Երկուքը մէկ հեռացան զանազան ուղղութեանց խնդիրներու վրայ ճառելով, և ուղղուեցան դէպ ի զօրավարին վրանը։

Զօրավարը առաջուընէ իր հրամանները տուած էր, այնպէս որ ամէն բան պատրաստուած էր կարելի եղածին չափ պատիւով ընդունելու համար Անթինաուէլը, որուն հաճելի երեւալ կ'ուզէր իր ծրագիրներուն յաջողութեան համար։

29.

Առեւանգումը

Մինչ Առօքանցիներուն և Շիլիցիներուն մէջև այս հանդէսը տեղի կ'ունենար, քիչ անդին սոսկալի դէպք մը կը պատահէր Տօն Թատէօ ու Լէօնի վրանին մէջ, գետին եղերքները։

Տօն Թատէօ, որ կը վախնար Տօնա Մարիէն և զօրավարին դեմերէն, վերջապէս ուզած էր որ, թէև ակամայ, Տօնա Ռօզարիոն ընկերանայ իրեն այս դաշտին մէջ, ուր հանդէսը պիտի կատարուէր։ Իւսիլիններու վանքին առնելով, իրեն հետ բերած էր զայն, ներքնապէս ուրախացած միւս կողմէն որ անիկա չէր գտնուեր Վալտիվիա։

Տօնա Ռօզարիօ իր սիրոյն դրդումէն էր որ խնդրած էր իր խնամակալէն անոր հետ ճամբայ ելնել· քանի մը ժամ գաղտագողի իր սիրականը տեսնելու ըղձանքը պատճառ եղած էր այս առիթը չփախցնելու համար։

Տօն Թատէօ, որ ոչ մէկ կերպով ներկայ պիտի գտնուէր հանդէսին, որովհետև ստիպուած էր ծածկուելու երկու Ֆրանսացիները մէկ կողմ քաշած էր իր վրանը պատրաստելէն ետք։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150,030,616 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ՎԻ ԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (միևնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այնքարիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐ Է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս.= ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դաբքրեցիներու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ՖԱՍԻՄԻ ԹԱՐԳՄԱՆԱՆ

ԱՃԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Սկսած ենք նուիրել մեր ընթերցողներուն։

Դիմել «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան, ամէն օր առտուան ժամը 2½—6։

Գաւառներու առաքումը մէկ ֆանի օր վերջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒՈՒ ՄԷԿՏԵՂ ԲԵՐԵԼ

1—121 ԹԻՒ ԿՏՐՈՆՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՊԷՍ ՏՐՈՒԱԾ 1—29 ՖՕՐՄԱՆԵՐԸ

Անոնք որ կազմուած սանակը կը փափաքին Նարեկը՝ պէտք է երեք ու կէս դրուշ վճարեն կազմի համար, որուն կրնապատիկը վճարելով պիտի չկրնային կազմել տալ դուրսը։ Անկազմ ուզողներ բան մը չը պիտի վճարեն։

• • •

ԳԱՒԱՌԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Գաւառներէն անոնք որ կանխիկ կը ղրկեն մէկ տարեկան բաժնեգին, ինչպէս նաև կազմի և թղթատարի ծախքը անմիջապէս կը ստանան ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

Կազմի ծախքն է 3½ ղրուշ

Թղթատար.

Ներքին քաղաքներ պարզ 2½ »
» » թէտհիւլի 3¾ »
Մովեզերեայ քաղաքներ պարզ 2 »
» » թէտհիւլի 3¼ »

ՍԵՓ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՆՇԱՆ ԱԼԷՄՇԱՀԵԱՆ

Երկար տարիներէ ի վեր հրապարակին վրայ ծանօթ Ալէմշահեան եղբարց ընկերութիւնը իր լաւ գործառնութեամբը յաճախորդներու գնահատման արժանացած է։ Սոյն ընկերութիւնը այս անգամ լուծեալ ըլլալով Նշան Ալէմշահեան իր մասնաւոր վաճառատունը հաստատած է Բերա Մեծ փողոց Պօն Մարշէին կից և Օտ. Պանքային մասնաճիւղի դէմ, 350 թիւ Աբարդմանը. ամէն եղանակի յարմար թէ գաղղիական և թէ անգղիական ամէնէն դիմացկուն և գեղեցիկ տեսակներուն պէսպիսութեամբը ընտիր տասուիլէնի ճոխ մրցերք մը պատրաստի կը գտնուի. այս վաճառատունը արուեստին կատարելութեամբ և գիներուն դիւրամատչելիութեամբ ուրիշ հռչակաւոր վաճառատուններուն հետ միչտ մրցման մէջ լինելով կը հրաւիրենք արուեստասէր պատուրիչն հաստատութիւնը որ հաճի անգամ մը այցելել։ Հոն վստահ ենք թէ գոհ պիտի լինին թէ գործերուն նրբութենէն և թէ նիւթերուն առաւելութենէն։ 3—31

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ

ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԷՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկիերչաց Շուկայ Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ՋԵՂՋ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով եւ կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով հոն կ'առնուին։

ԻՔԻՆՃԻ ՖԸՐՊԱ ՎԷ ԻՔԻՆՃԻ ՕՐՏՈՒԻ ՀԻՒՄԱՑՈՒՆ ՄԻԹԷԱՀՀԻՏԻ

ՖԷՍ ՎԷ ՋՈՒԴԱ ԹԻՒՃԱՃԱՐԸ՝ ՍԱՒՏ ՊԷՆ ՁԻՊԱՐԷ

Օթուզ եէտի սէնէէն պէրու սաթմագտա օլսուղըմ ֆէսլէրին նէֆասէթի սայէսինտէ նաիլ օլսուղըմ հիւսնը թէվէճճիւհէ իսթիթարէն պիր սէնէէն պէրու էֆալիի քիրամա տիկէր պիր իսրտմէթէ եանի զանէէթ սաղլամ վէ նէֆիս չուգա, չեռագ գուսմ թիճարէթինէ պաշլամըշ վէ պունճա սէնէ տիր ալէմ թիճարէթաէ իսթիսիկիմ թէճրիպէ վէ հիչ պիր վագթ էլտէն պրագմատըզըմ իսթիգամէթ սայէսինտէ ազ միւտաէթ զարֆընտա չոխանրլըզը պիր հալը միւքէմմէլիյէթէ իյսալ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլտուս. սրրֆ պու խուսուս իչուն Մէրճանտա կիւմիւշ օղլու խանընտա թէէսիս իլէտիկիմ մաղազալարտա մէմալիքը Օսմանիյէնին հէր թարաֆընա եարար էյի ֆասսնէ, գազմեր, գասթար, չեռագ, գօրսնէ վէ չուխաար պուլունտրրմագտա վէ ռէգամպէթ գապուլ իթմէզ տէրէճէտէ միւթէտիլ վէ մագթու ֆիթրատ սաթմագտայը. միւրաճաաթ իսթէճէք զէվմը քիրամըն հիչ պատանմայանաղընը, հէր հալտէ մէմնուն գալանաղընը սուրէթը գաթիյէտէ թէէմին էդէրիմ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻԵԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հաճօրթալը խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՕՆԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիւէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.—

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիւէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանեւհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիւէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONL 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՅՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԱԾԱԼ ԹՕՐՈՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՍՏ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԹԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընը մէճմուլ	ֆունթ.	6,000,000
Մէկվճուտ ազչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Ռեզերվիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիլպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թարրալարտա իշկիլզար վէ միւթէպէր սէճէնթէլէր արանըլմագտա տըր ԻԽԹԱՐ.— ՇԷՀրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումանիալտըրն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլսուղը հալտէ Ուէսթընընքի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթընրն բագիպլէրինէ թէգիվվիւգ իթմէսիմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՊԱՒԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԹԷՄԼԻՅԷ, ԻՇԼԻԹԻՅԱԼԻ, ԹԷԼՄԻՆԱԹ ՅԱ. 750000

1899առ մեր իւլ իմբա էսմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ.	19,534,276
» » եանկըն » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Էսմի-ը էսէրնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ շէրսիթ իլէ սիկուրթա ագա իտէր

Եանկը՝ էսէրը հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզերինէ սիկուրթա ագա իտէր։

Նէֆլիմի էսէրտէնա էսէրը մալ, եվրադը նագտիյէ վէ վապոր սիկուրթասը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարտան՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 13%, 1899առ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը՝ (Տէրսաատէթառ Գրէսի Լիոնէ, Լոնտարատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սոֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստաթա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ճէնթլէր արանըլըյոր

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ.

Գալաթա, Թանթարուն խան, Պանք Օթթոման գարշուսընտա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ՝ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՎԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վաճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին. 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին եանը. 2. Թրամվէյի կայարանին դիմացի

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2. 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայ կայարանին դիմաց թիւ 13.

ՍԿԻՒԴԱՐ՝ Զարշը պոյը թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդրոնական վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեղծեքէն զգուշանալու համար վերի նշան նաեւ ուշադրութիւն ընելու է։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԹԱՐԻԽԸ ԹԷՄԻՍԻ 1863

ԱՆՈՆԻ, ՇԻՐՔԷԹԻ

ԹԷՄԱՄԸ ԻՆԷ ԱԽԱԶ ՕԼՈՒՆԱՆ

ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքէզը իտարէխանէլէրոտ պիւրիւմլի մուամէլաթը սարրաֆկէյէ իզրա օլունուր։ Կայանթատա ոի հատուխանէսինտէ մէթանէթի վէ պէտէլը իճայէնին ազլըզը իլէ հէր տիւրլու ռէգամպէլէրէ թէգիվվիւգ իտէճէք սուրէթտէ խուսուսի գասա տարիրզոյ մէվճուտ տըր։

Կալաթատաքի իտարէխանէսի իլի Դէյ Օղլու չիպէսինտէ պանգա իլի ամամէլէսի օլսուղունու միւսպիթ եվրա գը հարզ օլանլարա մախսուս սալոնլը տր մէվճուտ տըր։

Սթանտարտ հիսսէսարը՝ էմմէթա լազերինէ բարա իգրազ վէ Սիրքէճիտէքի խուսուսի տէրսարնա էմանէթ սուրէթի իլէ էմթաա գապուլ իտէր։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւսիւլիյէ՝ օն պիր սէնէ մուգասէտ, Մէքթէպի Հուգուգէ Շահանէտէնի պա չահանէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթին գազանմըշ, երպապը նամուս վէ լիյագաթտան վէ պիրինճի սընֆ տավ վէ քիւլէրինէն մա՛ռուք պիր զարտը։

Քէնարիւերի՝ հէր նէվ Շերի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէճանէ իտէր։

Պիր մէպլուղը մալիւմ մուգասիլինակ պիրը տուրգ վէ սէնէլիք սպանէ գապուլ իտէր։

Տավալարը հոգգրնա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէնէնլէրէ պէյանէրէյ վէ իթալ մալիւմաթան գաչըմագ, էքսէր տավալարտան բէլին իճարլիթ ալմատրզը կիպի, բէք չօգալարընտա սուլէն Թէվմիյէտէ գուսուր էյնէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 8—6ա վէ գէչամլարը սաթի 10—12և գասար եռզրնանէտ պուլունուր։

Փտարէխանէսի՝ Պապ Ալի ճասատինտէ Մուսուլ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տըր։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՊԱՏ. ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանուրեթիւլ-Ալդգի, Խարբերդի և շրջանակներու «Մանզումէ»ի գրասենեակը թիւրը տասնձած է Մեծ. Կարպատ էֆ Մուսեղեան, որուն կրնան դիմել «Մանզումէ»ի բաժնորդ գրուելիք փափաքողներ։ 7—10